24-мĕш çул тухать. Хакĕ 15 пус.

1941
июнь
4
юнкун
129 (5844) №

Чăваш Коммуни

Пĕтĕм тĕнчери пролетарисем, пĕрлешĕр!

ВКП(б) ОБКОМĔПЕ
ШУПАШКАР ХУЛА КОМИТЕЧĔН,
ЧАССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕЧĔН
ТАТА ШУПАШКАР ХУЛА СОВЕЧĔН
ХАÇАЧĔ.

Колхозлă ялăн благоустройствийĕ

Колхозлă ялăн сăн-сăпачĕ палламалла мар улшăнса çĕнелчĕ. Революциччен пирĕн чăваш ялĕнче кичемлĕх, çуклăх, çĕр мунчасем, хура пӳртсем, тасамарлăх, трахома т. ыт. те нихçан уйăрăлми спутниксем пулса тăнă. Çухалчĕç вĕсем халĕ ĕмĕрлĕхех. Çĕнĕ ял—колхозлă ял, илемлĕ ял çитĕнет. Çĕнĕрен туса лартнă пысăк çурт-йĕрсем, ялхуçалăх машинисем, садсем, физкультура площадкисем т. ыт. те ялăн пурнăçĕнче çĕнĕ сăн кĕртеççĕ.

Ялсенче халĕ çĕнĕ çуртсем, пӳртсем тăвас ĕç хыттăн сарăлса пырать. Улăм витнĕ, çенĕхсĕр, урамалла пĕчĕк кантăк лартнă, кил-карти еннелле шĕр пĕчĕк чӳрече каснă çурт вырăнне, иквиçĕ пӳлĕмлĕ çĕнĕ, пысăк, таса пӳртсем тăва-тăва лартаççĕ. Хăшпĕр çĕрте çĕнĕрен лартнă çуртсем çур ял ытла йышăнаççĕ. Ун пек колхозсем сайра мар ĕнтĕ. Ял урамĕсем симĕс тумсемпе тумланаççĕ, ял таврашĕнче хуçалăх çурт-йĕрĕсем, фермăсем çитĕне-çитĕне лараççĕ.

Строительство ĕçĕ колхозăн обществăллă хуçалăхĕ тĕрекленсе пынă çемĕн вăйланать. Малта пыракан колхозсем строительствăсене малтанах палăртнă çирĕп план тăрăх туса пыраççĕ. Ку тĕлĕшпе уйрăмăнах Кольцовкăри Сталин ячĕпе тăракан Ленин орденлĕ колхоз пит те паха пример кăтартса парать. Ялпа хула хушшинчи уйрăмлăх пĕтсе пыни кунта уççăнах курăнать.

Ямпосад, Стемас (Улатăр р.) ялĕсенче урамсене чул сарса тухнă, пысăк шырлансем урлă кĕперсем хывнă. Ку районра пур ялсоветсене те, çавăн пекех нумай колхозсене, телефонсем кĕртнĕ. Радио кĕртесси те анлăн сарăлнă. «Искра» колхозра пĕрле çăвăнмалли мунча лартнă. Районра çĕнĕрен шкулсем, медпунктсем, ача çуратмалли çуртсем, магазинсем, клубсем нумай тунă. Колхоз килĕнче халĕ тимĕр кроватьсем, занавескăсем, тĕкĕрсем, чечексем час-часах тĕл пулма пулать. Куславкка, Канаш, Çĕрпӳ, Красноармейски районĕсенчи хăшпĕр ялсенче колхозниксен килĕсенче электричество çутисем çуталаççĕ. Куславкка районĕнче çур района яхăн ялсенче электричество çутипе усă кураççĕ. Красноармейски районра кăçал Именевăри ГЭС ĕçе кĕчĕ. Кăçалах Досайри станцине ĕçе ямалла. Çапла вара ку районра 10 колхозра (пĕтĕмпе 2500 хуçалăхра) Ильич лампи çути çутатма тытăнать.

Колхозлă ялăн строительствине, благоустройствине план тăрăх туса пырасси—пысăк, ответлă ĕç. Стройкăсене йӳнĕ те, лайăххрах тумалла—çакă вăл çирĕп йĕрке пулмалла. Çаксене тума пирĕн условисем пур. Вырăнти стройматериалсемпе, кадрсемпе, колхозниксен пуçарăвĕпе, благоустройство валли уйăрнă укçа-тенкĕпе пĕлсе усă курни кăна кирлĕ. Партипе советсен вырăнти организацисен задачи—вăл ĕçе конкретлă ертсе пырасси, ку тĕлĕшпе колхозсене куллен пулăшасси пулать.

Колхозсенчи строительство ĕçĕсене ЧАССР Çĕрĕç Халăх Комиссариачĕн капитальнăй строительство отделĕн ертсе пымалла. Вăл хăйĕн ĕçне çителĕксĕр туса пырать-ха. Çавăн пекех çак ĕçе райçĕрĕç пайĕсем те начар ертсе пыраççĕ. Уйрăм районсенче (Шăхасан, Шăмăршă т. ыт. те) райçĕрĕç пайĕсенче техник-строительсем халĕ те тупса лартман. Строительство ĕçĕнче, техникăллă пулăшу парассине кирлĕ пек йĕркелеменнине пула ĕнтĕ, хăшпĕр колхозсенче ку тĕлĕшпе пысăк çитменлĕхсем пулнă: ял варринчех фермăсем лартнă. Клубра хире-хирĕçех сысна ферми. Е тата фермăсем ялăн пĕр вĕçĕнче, выльăхсене шăвармалли вырăнсем—ялăн тепĕр пуçĕнче. Çакăн пек йĕркесĕрлĕх, плансăрлăх колхозлă ялăн строительстви ĕçĕнче урăх текех пулмалла мар. Производствăллă тата культура учрежденисен çурт-йĕрĕсене ăçта лартмалла? Хăш çĕрте садсем ĕрчетмелле? Спортплощадкăсен вырăнĕ ăçта пулмалла? Урамсене мĕнле илемлетмелле? Çак ыйтусене татса пама çĕрĕç органĕсен пулăшмалла.

Благоустройство енĕпе тумалли тепĕр пысăк ĕç—вăл колхозсенче тасалăхшăн, культурлăхшăн, йĕркелĕхшĕн кĕрешесси. Ку тĕлĕшпе пирĕн республикăра хальхи вăхăтра чылай колхозсенче лайăх ĕçсем пуçарса янă. Шупашкар районĕнчи Шемшерти «Серп и молот» колхоз членĕсем пит те лайăх пуçару турĕç. Вĕсен пуçарăвне ВКП(б) Обкомĕн бюровĕ ырланă. Вĕсем колхозлă ялта тасалăхшăн кĕрешĕве анлăн сарса яма пур колхозниксене те чĕнсе сыру сырчĕç.

Чăн та ĕнтĕ, колхозлă ялта, экономика тата культура хăвăрт ӳссе пынă вăхăтрах, колхозăн предприятийĕсенче, фермăсенче, складсенче, клубсенче, вулав çурчĕсенче, шыв хуçалăхĕнче пылчăк, тусан, тирпейсĕрлĕхпе йĕркесĕрлĕхе тата тасамарлăха час-часах тĕл пулма пулать. Колхозниксен килĕсенче те çакăн пек тĕслĕхсене сайра мар курма пулать: патефон, велосипед, радио, чечексем тата ытти культурăллă япаласем пур çĕртех, хăнкăласене, таракансене тата ытти хурт-кăпшанкăсене чăтса пурăнаççĕ, тасамарлăхсем пуррипе килĕшеççĕ. Çак тĕлĕшпе Сĕнтĕр, Элĕк районĕсенчи колхозсенче чылай ĕçлемелле. Ку районсенче халĕ те мунчасем сахал-ха. Колхозсен обществăллă пӳрт-çурчĕсене тата колхозниксен харпăрхăй килĕсене таса тытманни, тирпейсĕрлĕхпе кĕрешменни— вĕсем ĕлĕкхи пурнăçран юлнă йăласем. Вĕсем сикекен чирсене сарма пулăшаççĕ. Çавăнпа та культурлăхшăн, тасалăхшăн кĕрешесси — колхозлă ялăн паянхи ответлă та хисеплĕ ĕçĕ пулса тăрать.

Парти райкомĕсен, райсовет исполкомĕсемпе ялсоветсен, партипе комсомол пуçламĕш организацисен çак ĕç çине тимлĕн çавăрăнса пăхас пулать. Ку тĕлĕшпе кашни колхозра мĕн-мĕн тума май пуррине пурне те палăртса, вăл ĕçсене пурнăçлас çĕре колхозниксен йышлă массине анлăн хутшăнтармалла.

Малта пыракан колхозсем ку тĕлĕшпе пит те пархатарлă ĕçсем тăваççĕ. Вĕсем урамсене, çырмасене йывăçсем лартса илемлетеççĕ. Пахчасене, кил умĕсене улмуççисем, груша, чей çырлисем, çырла йывăççисем лартса капăрлатаççĕ. Ялсем вăрман пек симĕсленеççĕ. Çак пуçарусене пур çĕрте те анлăн сармалла.

Урамсене, ялсене симĕслетес, йывăçсем лартас, садсем ĕрчетес тĕлĕшпе уйрăмăнах Елчĕк районĕнчи колхозсен нумай ĕçлемелле. Кунта йывăçсем сахал, е вуçех те çук. Таяба Энтринчи (Елчĕк р.) «Смычка» колхозри колхозниксем çак çитменлĕхе ăнланса илнĕ. Вĕсем, комсомолецсемпе çамрăксем пуçарнипе, кашни килĕрех 5-шер йăмра, тополь, 15-шер тĕпрен кая мар панулми йывăççисем лартма пулнă, вăл ĕçе тума тытăннă та.

Колхоз правленисен, ялсоветсен ял благоустройствишĕн куллен тăрăшмалла. Ялсенче йывăççем ытларах çитĕнччĕр, садсем ытларах ĕрчеччĕр, униче картисем, уй хапхисем яланах йĕркеллĕ пулччăр. Пур çĕрте те тасалăх пултăр. Çамрăксене ӳт-пĕве çирĕплетме спорт площадкисем тумалла.

Çак ĕçсене пурнăçлассишĕн колхоз правленийĕсен уйрăмăнах çине тăрса ĕçлемелле. Ку тĕлĕшпе ялхуçалăх артелĕн Сталинла уставĕнче татăклăн каласа панă: «Артель членĕсен культурлăхне ӳстермелле, вĕсем хушшинче хаçатсем, кĕнекесем, радиопа кино ĕçне сармалла, клубсем, библиотекăсем тата вуламалли çуртсем тумалла, мунчасем, парикмахерскисем тумалла, хирте таса стансем тумалла, ял урамĕсене йĕркене кӳмелле, урамсене тĕрлĕ йывăçсем, пуринчен ытла çимĕç йывăççисем лартса тухмалла, колхозниксен килçуртне лайăхлатас тата илемлетес ĕçре пулăшу памалла».

Колхозлă ялăн ырлăхĕшĕн, илемлĕхĕшĕн кĕрешес ĕç—вăхăтран-вăхăта, кампанисем тăрăх çеç тумалли ĕç мар, вăл ĕçе куллен-кун вăйлатса пымалла. Колхозникăн культурăпа йăла ĕçне лайăхлатассишĕн кĕрешни — колхозникăн пурнăçне лайăхлатассишĕн, колхоз производствинче социализмла ĕç тухăçлăхне ӳстерсе пырассишĕн кĕрешни пулать. Колхозлă ялти благоустройство ĕçĕн пысăк пĕлтерĕшĕ çакăнта ĕнтĕ.

ВКП(б) Обкомĕнче

„Серп и молот“ колхоз колхозникĕсен пуçарăвĕ çинчен

Ял благоустройствине лайăхлатас, обществăллă çуртсемпе колхозниксен килĕсенче йĕрке тăвас, вĕсене культурăллă тытас тĕлĕшпе «Серп и молот» колхоз колхозникĕсем пуçарнă ĕçе ВКП(б) Обкомĕн бюровĕ ырланă.

ВКП(б) Обкомĕн бюровĕ ВКП(б) райкомĕсене «Серп и молот» колхоз колхозникĕсем чĕнсе каланине колхозниксен пухăвĕсенче сӳтсе явассине сарса яма, колхозниксен массине ял благоустройствишĕн, колхозсен килçурчĕсенче, обществăллă çуртсенче тата колхозниксен килĕсенче тасалăхпа культурăллăх туса йĕркелессишĕн кĕрешмешкĕн организацилеме хушнă.

ВКП(б) Шупашкар райкомне «Серп и молот» колхоз колхозникĕсен пуçарăвне пулăшса ертсе пыма, палăртнă ĕçсене пурнăçа кĕртессинче колхоза конкретлăн пулăшса пыма хушнă.

Иртнĕ çултинчен ытларах çырăнаççĕ

ИШЛЕП, июнĕн 3-мĕш. (**Телефон тăрăх**). Виçĕмкун каçхине 7 сехетре çĕнĕ заем кăларни çинчен радио тăрăх пĕлтерчĕç. Районри учрежденисенче, колхозсенче репродукторсем умне пиншер ĕçсыннисем пухăннă.

Радио итленĕ хыççăн районри пур учрежденисемпе колхозсенче те нумай çынлă митингсем пулса иртрĕç. Рабочисемпе служащисем тата колхозниксем çĕнĕ заема илме çырăнма тытăнчĕç. Уполнаркомзагра, райсовет исполкомĕнче, райсоюзра ĕçлекенсем çур сехет хушшинчех 64 пин тенкĕлĕх çырăнчĕç. Рабочисемпе служащисем çĕнĕ заема уйăхри ĕçукçинчен ирттерсе çырăнаççĕ.

Çĕнĕ заема çырăнас ĕç колхозсенче те пысăк хастарлăхпа пуçланчĕ. Чаганар ялсоветĕнчи колхозниксем çĕнĕ заема кăçал иртнĕ çултинчен те ытларах илеççĕ.

С. ГОРЛАНОВ.

ССР СОЮЗĔН ГОСУДАРСТВО ЗАЕМĔСЕМ ХАЛĂХ ĔÇНЕ, КОММУНИЗМ ĔÇНЕ ТУМА ПУЛĂШАÇÇĔ!

Çĕнĕ заема çырăнса илсе, тăван çĕршывăн хăватне тĕреклетер!

Ĕçсыннисен пысăк хаваслăхĕ

КАНАШ, июнĕн 3-мĕш. (**Телефон тăрăх**). Ĕç пĕтнĕ хыççăн вагонсем юсакан заводри товарнăй комбинатра производствăллă канашлу пуçланчĕ. Производствăллă канашлура заводăн ĕçĕ çинчен сӳтсе явма пуçларĕç.

Çак вăхăтра радио кĕрлесе кайрĕ. Радио тăрăх пирĕн правительство Виççĕмĕш Пятилетка (тăваттăмĕш çулхи кăларăм) Заема кăларасси çинчен йышăннă постановленине параççĕ. Производствăллă канашлу çав вăхăтрах митинг пулса тăчĕ. Завод начальникĕ Поздняков юлташ тухса каланă хыççăнах мĕнпур рабочисемпе служащисем, инженерно-технически работниксем çĕнĕ заема хăйсен пĕр уйăх ĕçукçилĕх çырăнса илчĕç.

Инструментальнăй мастерской заведующийĕ Иванов юлташ сăмах илет. Вăл çĕнĕ заем кăларнине ырласа, çак заем та, ытти заемсем пекех, ĕçсыннисене пысăк тупăш пани çинчен каларĕ.

— Эпĕ, — терĕ вăл, — иртнĕ çулта 500 тенкĕ, кăçал 100 тенкĕ выляса илтĕм. Çĕнĕ заема пĕр уйăх ĕçукçилĕх çырăнса илетĕп.

Правительство йышăннă постановленине радио тăрăх итленĕ хыççăнах пур цехсенче те заем çырăнса илесси анлăн сарăлса кайрĕ. Каçхине 10 сехет тĕлне пожарнăй командăри работниксем 8000 тенкĕлĕх çырăнчĕç.

Заем сарасси колхозсенче те ăнăçлăн пулса пырать. Сиккассинчи Шмидт ячĕпе тăракан колхозра пирвайхи кун 14 çын 1.025 тенкĕлĕх çырăнса илнĕ, укçан 500 тенкĕ пухнă. Бригадир Долгов 75 тенкĕлĕх, колхозник Соколов 50 тенкĕлĕх çырăнса илсе, укçине парса татнă. Яманкассинче ĕнерхи кун 3.400 тенкĕлĕх сарнă.

Паянхи куна 10 сехет тĕлне хулари ĕçсыннисем хушшинче 250000 тенкĕлĕх сарнă.

М. ТИТОВ.

Заема хаваслăн çырăнаççĕ

ÇĔРПУ, июнĕн 3-мĕш. (**Телефон тăрăх**). Районри предприятисемпе колхозсенче тата учрежденисемпе шкулсенче çĕнĕ заема çырăнса илесси пысăк çĕкленӳпе пулса пырать. Çĕнĕ Салари «Красный бригадир» колхоз членĕсем правительство çĕнĕ заем кăларасси çинчен йышăннă постановленине пĕлтернĕ хыççăнах заема çырăнса илме тытăнчĕç. Колхоз председателĕ Силантьев юлташ 300 тенкĕлĕх, пахча-çимĕç бригадирĕ Шишкин юлташ 125 тенкĕлĕх, уйĕç бригадин бригадирĕ Лаврентьев юлташ 100 тенкĕлĕх çырăнчĕç. Июнĕн 2-мĕшĕнче пĕтĕм колхозĕпе 4300 тенкĕлĕх çырăнса илнĕ. Çак сумăна пĕр кун хушшинчех пухса пĕтерсе колхоз председателĕ Силантьев юлташ перекет кассине кайса хыврĕ, районра пĕрремĕш номерлĕ квитанци илчĕ.

Ытти колхозсенче те заем укçине çийĕнчех тӳлесе татаççĕ. Тавăшкассинче малтанхи кун 2315 тенкĕлĕх çырăнса, укçан 1025 тенкĕ пухнă. Анатри Кипекçе ялсоветĕнче 10650 тенкĕ пухнă. Йĕкĕрвар ялсоветĕнчи налог агенчĕ Иванов юлташ паян ирех районри перекет кассине килчĕ.

— Колхозниксем çĕнĕ заема пысăк хаваслăхпа çырăнса илеççĕ, — тет Иванов юлташ. — Заем çинчен Петров тата Васильев юлташсем колхозниксене питĕ лайăх ăнлантарса параççĕ. «Оборона» колхоз завхозĕ Е. Григорьев юлташ 200 тенкĕлĕх çырăнса укçине те тӳлесе татрĕ. Ытти колхозниксем те подписка укçине заем çырăннă вăхăтрах парса татаççĕ.

Ку ялсовет тăрăх пĕр кун хушшинче пĕтĕмпе 8210 тенкĕлĕх çырăннă, укçан 6050 тенкĕ пухнă.

Чылай предприятисемпе учрежденисенче рабочисемпе служащисем пĕр уйăх ĕçукçилĕх çырăнса илеççĕ. Вăтам шкул коллективĕнчи 47 çын 16620 тенкĕлĕх çырăннă.

Июнĕн 2-мĕшĕнче пĕтĕм район тăрăх 350000 тенкĕлĕх ытла сарнă.

(Хамăр корр.).

* * *

ÇĔРПУ. (**Телефон тăрăх**). ЧАССР НКВД иккĕмĕш номерлĕ çуртĕнче ĕçлекен сотрудниксем СССР Совнаркомĕ çĕнĕ заем кăларасси çинчен йышăннă постановленине радио тăрăх илтсенех, митинг туса ирттерчĕç.

Митингра пулнисем çĕнĕ заем кăларнине пысăк хаваслăхпа кĕтсе илчĕç. Кашни сотрудник çĕнĕ заема пĕр уйăхри ĕçукçи чухлĕ çырăнчĕç. Заем çырăнас çĕрте уйрăмах Н. Ильин, И. Герасимов, С. Богданов, Васильева тата Ф. Семенов юлташсем палăрчĕç. Вĕсем çĕнĕ заема пĕр уйăхри ĕçукçинчен ирттерсе çырăнчĕç.

Çуртра ĕçлекенсен коллективĕ çĕнĕ заема 19.930 тенкĕлĕх çырăнчĕ. Пĕр уйăхри ĕçукçи фончĕ 19.400 тенкĕ шутланать, çапла вара, кунта çĕнĕ заема уйăхри ĕçукçинчен 580 тенкĕ ытларах çырăннă.

И. ТИМОФЕЕВ.

Шупашкар хулинчи промкомбинатра ĕçлекен рабочисем çĕнĕ заем илме çырăнаççĕ.

Г. КОСТИН фото-ӳкерчĕкĕ.

Çĕнĕ заем хроники

Пирĕн республикăри ĕçсыннисем Виççĕмĕш Пятилетка (тăваттăмĕш çулхи кăларăм) Заемне кăларнине пысăк çĕкленӳпе кĕтсе илчĕç. Рабочисемпе служащисем кашниех пĕр уйăхри ĕçукçи чухлĕ çырăнаççĕ. Вĕсенчен заем укçине çырăннă чухнех тӳлесе татакансем те сахал мар. Çавăн пекех колхозниксем хушшинче те çĕнĕ заема сарасси пысăк хастарлăхпа пырать.

Шупашкар хулинчи Карл Маркс урамĕнче пурăнакан килхуçи хĕрарăмĕсем çĕнĕ заема 700 тенкĕлĕх çырăннă, укçине те çавăн чухнех тӳлесе татнă. Ку урамра çĕнĕ заема сарас тĕлĕшпе Кусакина юлташ тăрăшса ĕçлет.

Баишева ялсоветĕнчи (Елчĕк р.) колхозник С. Павлов 275 тенкĕлĕх çырăннă, укçине те тӳлесе татнă. Ун хыççăн Агафонов — 250 тенкĕлĕх, Яковлев — 200 тенкĕлĕх, Архипов, Облесков, Хордов, Казаков юлташсем кашниех çĕршер тенкĕлĕх çырăннă. Вĕсем те укçине çав вăхăтрах тӳленĕ.

Сĕнтĕр районĕнчи Шупоçĕнчи 75 çулти ватă колхозник Г. Смирнов юлташ 100 тенкĕлĕх çырăнса укçине те тӳленĕ.

Янга Турмашри колхозра (Комсомольски р.) Х. Ибраев колхозник 100 тенкĕлĕх, районри çыхăну конторинче ĕçлекен телефонистка Васильева юлташ пĕр уйăхри ĕçукçи чухлĕ çырăннă. Вĕсем иккĕшĕ заем укçине тӳлесе татнă.

Йĕпреç районĕнчи «Молния» колхозра А. Ермолаев колхозник çĕнĕ заема 100 тенкĕлĕх, унăн арăмĕ Вера Ермолаева 50 тенкĕлĕх çырăннă. Вĕсем арăмĕпе иккĕшĕ те укçине çавăнтах тӳлесе хăварнă. Çавăн пекех Ф. Тимофеев, А. Петров юлташсем те çĕршер тенкĕлĕх çырăнса укçине те панă.

Куславкка районĕнчи рабочисемпе служащисем нумайĕшĕ заем çырăннă чухне укçине тӳлесе татаççĕ. Июнĕн 2-мĕшĕнче районĕпе заем укçи 4 пин тенкĕ пухăннă.

Ф. МИРОНОВ.

Çĕнĕ заема 1.647 пин тенкĕлĕх ытла вырнаçтарнă

Шупашкар хулинчи ĕçсыннисем Совет правительстви Виççĕмĕш Пятилетка (тăваттăмĕш çулхи кăларăм) Заемне кăларасси çинчен йышăннă постановленине пысăк çĕкленӳпе кĕтсе илчĕç. Июнĕн иккĕмĕшпе виççĕмĕш кунĕсенче хулари пур предприятисемпе учрежденисенче те рабочисемпе служащисен тата инженерсемпе техниксен пухăвĕсем пулса иртрĕç.

Хула ĕçсыннисем Совет правительстви кăларнă çĕнĕ заема пысăк хаваслăхпа çырăнаççĕ. Июнĕн виççĕмĕшне хулари организацисенче пурĕ 1.647 пин тенкĕлĕх ытла заем вырнаçтарнă. «Бакалея» магазинĕнче ĕçлекенсем çĕнĕ заема 7.640 тенкĕлĕх, хула совечĕн Çĕрĕç отделĕнче ĕçлекен работниксем 3.845 тенкĕлĕх, кооптехникумра 14.260 тенкĕлĕх, лесоохрана управленинче 10.700 тенкĕлĕх çырăннă. Хулари ытти организацисенче те çĕнĕ заема вырнаçтарас ĕç ăнăçлăн пырать. Шупашкар хула Совечĕн 3-мĕш номерлĕ ача садĕнче ĕçлекенсен уйăхри ĕçукçи фончĕ 1.750 тенкĕ шутланать пулсан, вĕсем 2.385 тенкĕлĕх çырăннă. Çавăн пекех, ачасен 1, 10, 11-мĕш номерлĕ сачĕсенче ĕçлекенсем те çĕнĕ заема пĕр уйăхри ĕçукçи чухлĕ çырăннă.

Çав вăхăтрах, хулари хăшпĕр предприятисемпе учрежденисенче рабочисемпе служащисем хушшинче массăллă ăнлантару ĕçне çителĕксĕр сарса пыраççĕ-ха.

Халăх савăнăçĕн демонстрацийĕ

ЭЛĔК. (**Телефон тăрăх, хамăр корр.**). Çĕнĕ площадьри репродуктор умне çынсем питĕ нумаййăн пухăннă. Вĕсем унта СССР Совнаркомĕ Виççĕмĕш Пятилетка (тăваттăмĕш çулхи кăларăм) Заемне кăларасси çинчен йышăннă постановленине радио тăрăх панине итлеççĕ.

Вăхăт нумаях та иртмерĕ. Больница, раймаг тата райсовет исполкомĕ енчи урамсенчен хĕрлĕ ялавсем йăтнă колоннăсем курăнчĕç. Ку колоннăсем Хĕрлĕ площаде пухăнаççĕ.

Государство çĕнĕ заем кăларнă ячĕпе пухăннă митинга ВКП(б) райкомĕн секретарĕ М. Кузьмин юлташ уçать. Вăл ВКП(б) райком бюровĕ тата райсовет исполком ячĕпе тухса калама райсовет исполкомĕн председательне А. Весновский юлташа сăмах парать.

— Государство, — тесе пуçлать вăл хăйĕн сăмахне, — хамăр пурнăça юсама тата çĕршыв оборонине тĕреклетме пулăшакан заем кăларчĕ. Ку заемшăн пухăннă кашни пус хамăр телейлĕхе сыхлать. Эпир ку заема кăларнăшăн партипе правительствăна чĕререн ырлатпăр.

Унтан вара Весновский юлташ государство заемĕсенчен пухăннă укçа-тенкĕ ăçта кайни çинчен тата çĕнĕ заема кĕске срокрах сарса, укçине вăхăтра пухса çитерме кирли çинчен каласа, митинга пухăннă çынсене заем сарнă çĕре активлăн хутшăнса ĕçлеме чĕнет.

Митинг çакăнпа хупăнчĕ. Хăшĕсем çакăн хыççăн каллех репродуктор умне пухăнса, СССР Финанс Халăх Комиссарĕ А. Зверев юлташ радио тăрăх тухса каланине итлерĕç.

Митинг иртсен 15—20 минутăранах районри учрежденисемпе организацисенче ĕçлекенсем хушшинче тата колхозсенче çĕнĕ заема çырăнасси анлăн сарăлса кайрĕ. Заема пурте пысăк хаваслăхпа çырăнаççĕ.

Митинг иртсен пĕр сехет хушшинче район центрĕнчи рабочисемпе служащисем 120.630 тенкĕлĕх çырăнчĕç. Изванко ялсоветĕнчи учительсем заемшăн 430 тенкĕ укçа хывнă.

Районри ялсоветсен аппарачĕсенче ĕçлекенсем 4.680 тенкĕлĕх çырăннă, 6 ялсоветри колхозниксем 12.505 тенкĕлĕх çырăннă. Райцентрти вăтам шкулта ĕçлекенсем 26.800 тенкĕлĕх çырăннă.

И. МОСЕЕВ.

205 пин тенкĕлĕх сарнă

ТĂВАЙ. Июнĕн 2-мĕшĕнче радио тăрăх правительство çĕнĕ заем кăларнă постановленине итленĕ хыççăн, районри предприятисемпе учрежденисенче тата мĕнпур колхозсенче митингсем пулса иртрĕç.

Райсовет исполкомĕнче ĕçлекенсем икĕ сехет хушшинче 23.365 тенкĕлĕх, «Хурçă» колхоз членĕсем 6 пин тенкĕлĕх, Киров ячĕпе тăракан колхоз членĕсем 5.500 тенкĕлĕх çырăннă.

Июнĕн 2-мĕшĕнче çĕнĕ заема пĕтĕм районĕпе 205 пин тенкĕлĕх сарнă. Заем сарасси халĕ те ăнăçлăн пырать.

А. КАХОВСКИЙ.

Пĕр çын пек пулса

ОКТЯБРЬСКОЕ, июнĕн 3-мĕш. (**Телефон тăрăх**). Районри çĕрĕç пайĕнче ĕçлекен специалистсемпе работниксем çĕнĕ заема пурте пĕр çын пек пулса çырăнса илчĕç. Вĕсем кашниех пĕр уйăх ĕçукçи чухлĕ çырăннă. Çĕрĕç пайĕнче ĕçлекенсем заем сарас ĕçе районра чи малтан пурнăçларĕç, пурĕ 10.560 тенкĕлĕх çырăннă.

М. ЛЕОНТЬЕВ.

Правительствăна тав тăваççĕ

КРАСНОАРМЕЙСКОЕ, июнĕн 3-мĕш. (**Телефон тăрăх**). Малти Карăкри «Красная Горка» колхозникĕсем çĕнĕ заема çавтери пысăк çĕкленӳпе кĕтсе илчĕç. Правительство çĕнĕ заем кăларма йышăннă ятпа пулнă митинг хыççăнах колхозниксем заем çырăнма чĕретленсе тăчĕç.

Колхоз председателĕ И. Васильев юлташ 100 тенкĕлĕх çырăнса укçине те çав вăхăтрах тӳлерĕ. Кун хыççăн колхозри активистсем И. Иванов, С. Фомин, А. Иванов, С. Гурьев, И. Алексеев, М. Карышев, Н. Родионов т. ыт. те кашниех 50—100 тенкĕрен кая мар çырăнчĕç.

Çĕнĕ заема çырăнса илес ĕçре колхозницăсем те хăйсен пысăк активлăхне кăтартрĕç. О. Карышева, Ф. Николаева, Ф. Павлова, Ф. Владимирова, В. Нестерова, Е. Андреева, Е. Самсонова колхозницăсем кашниех 50-шар тенкĕлĕх çырăнса илчĕç.

70 çулти ватă колхозник Я. Кириллов юлташ çĕнĕ заема 50 тенкĕлĕх çырăнса, çапла каларĕ:

— Эпĕ ĕлĕк чухăн çын, кĕтӳç пулнă. Пайтах хĕнхур тӳснĕ. Темиçе вăрçăра пулнă. Анчах, эпир ĕлĕк хамăр мĕншĕн çапăçнине, камшăн юн юхтарнине пĕлмен. Халь эпĕ ватă пулсан та, телейлĕ те савăнăçлă пурнăçпа пурăнатăп.

Çак телейлĕ те хаваслă пурнăça туса паракан Аслă Сталина чĕререн тав тăватăп. Сталин юлташа юратса çак çĕнĕ заема çырăнатăп.

Халь ку колхозра çĕнĕ заема сарасси вăйлăн сарăлса пырать. Кайри Карăкри Калинин ячĕпе тăракан тата Липовкăри «Осоавиахим» колхозсенче те çĕнĕ заема пысăк çĕкленӳпе кĕтсе илчĕç.

Красноармейскинчи вăтам шкулта ĕçлекенсен коллективĕ те çĕнĕ заема июнĕн 2-мĕшĕнчех вырнаçтарса çитернĕ. Учительсем пурте уйăхри ĕçукçи чухлĕ çырăнчĕç. Халь кунти учительсем çывăхри колхозсенче çĕнĕ заем çинчен ăнлантарас тĕлĕшпе ĕçлеççĕ.

Г. ТОМАСОВ.

Пурте заем илеççĕ

КОМСОМОЛЬСКОЕ. (**Телефон тăрăх**). Правительство «Государствăн Виççĕмĕш Пятилетка (тăваттăмĕш çулхи кăларăм) Заемне кăларасси çинчен» йышăннă постановленине пирĕн районри ĕçсыннисем калама çук пысăк хавхаланупа кĕтсе илчĕç. Ку постановленине июнĕн 2-мĕшĕнче радио тăрăх итленĕ хыççăнах районри учрежденисемпе предприятисенче, колхозсемпе шкулсенче нумай çынлă митингсем пулса иртрĕç.

Çак митингсем хыççăнах районри пур ĕçсыннисем те çĕнĕ заема çырăнма пуçларĕç. Июнĕн 2-мĕшĕнче районра пĕтĕмпе 120.500 тенкĕлĕх çырăннă. Вăл шутран колхозниксем хушшинче 35.035 тенкĕлĕх сарнă, çав вăхăтрах подписка укçине 3.646 тенкĕ пухнă.

Заем сарас ĕç уйрăмăнах «Двигатель революции», «Красный клевер», «Янга—Турмыш», «Коммунар» тата Сталин ячĕпе тăракан колхозсенче пысăк çĕкленӳпе сарăлса пырать.

Асанкассинчи «Двигатель революции» колхоз заем сарас ĕçе кăçал та, пĕлтĕрхи пекех, колхозниксен производствăллă тата политикăллă активлăхне вăйлăн çĕкленипе ирттерет. Ку колхоз председателĕ çĕнĕ заема 400 тенкĕлĕх çырăнса, подписка укçине çав вăхăтрах 50 тенкĕ тӳлерĕ. Колхозра 12 бригадир, вĕсем пурте 150-шар тенкĕлĕх çырăнчĕç. 65 çулхи ватă колхозник Храмов юлташ 100 тенкĕлĕх çырăнчĕ, подписка укçине вăхăтра 50 тенкĕ тӳлесе хăварчĕ.

— Хамăрăн социализмлă тăван çĕршыва эпĕ чĕререн юрататăп, — тет вăл. Пире те, ваттисене те, пысăк чыс кӳнĕшĕн Аслă Сталина тав тăватăп. Çак çĕнĕ заем пирĕн ырă пурнăçа татах илемлетме, телейлĕ çĕршыва сыхлама пулăшать.

Асанкассинчи ялти интеллигенци те çĕнĕ заема пысăк хаваслăхпа кĕтсе илчĕ. Кунти тулли мар вăтам шкулта вĕрентекенсем 4435 тенкĕлĕх, ялсовет исполкомĕнче ĕçлекенсем 1210 тенкĕлĕх çырăнчĕç.

Çĕнĕ заема пур учрежденисемпе предприятисенче те пурте уйăхри ĕçукçинчен кая çырăнакан çук.

М. ЯКОВЛЕВ.

* * *

СОВЕТСКОЕ, июнĕн 3-мĕш. (**Телефон тăрăх**). Районри ĕçсыннисем государствăн çĕнĕ заемне пысăк хаваслăхпа кĕтсе илчĕç, кашни предприятире, колхозра, учрежденире митингсем пухусем пулса иртрĕç, савăнăçлă ĕçсыннисем çĕнĕ заема пурте çырăнма пуçларĕç.

Заема пĕлтĕрхинчен те нумайрах çырăнаççĕ. Сăмахран, Хучаш ялсоветĕнчи колхозниксемпе служащисем пĕлтĕр çулхи заема пурĕ 6 пин тенкĕлĕх çырăннă пулсан, кăçалхи заема виçĕмкунхи 3 сехет хушшинче 16.400 тенкĕлĕх çырăнчĕç.

Çĕнĕ заема районра пур çĕрте те ăнăçлăн çырăнаççĕ.

НИК. ПУШКИН.

ПАРТИ ПУРНӐҪӖ

Пуҫламӗш парторганизацисемпе куллен ҫыхӑну тытмалла

ВӐРМАР. Парти райкомӗн оргинструкторски отделӗн ӗҫӗсем пысӑк та ответлӑ. Унӑн парти райкомӗн тата ҫӳлте тӑракан парторгӑнсен решенийӗсене пуҫламӗш парторганизацисем, кандидатсен групписем тата уйрӑм коммунистсем патне вӑхӑтра ҫитермелле, решенисене пурнӑҫа мӗнле кӗртсе пынине тӗрӗслемелле, ҫак ӗҫре пуҫламӗш парторганизацисене практикӑллӑ пулӑшу памалла.

Пӗр ҫул каярах, Вӑрмар райкомӗн оргинструкторски отделӗнче ӗҫлекенсем хӑйсен умӗнче тӑракан задачӑсене тӗплӗн ӑнланса илмен пирки, райком порученийӗсене пурнӑҫа кӗртнисӗр пуҫне, урӑх нимӗн тума аптраса тӑнӑ. Час-часах ӗҫсӗр ларнӑ, хаҫат-журналсем вуланӑ, хӑйсен пуҫарулӑхне кӑтартма тӑрӑшман.

Иртнӗ ҫулта оргинструкторски отдел хӑйӗн ӗҫне ҫӗнетсе урӑхлатрӗ. Кун хыҫҫӑн отдел кашни уйӑх валли план туса, ҫав план тӑрӑх ӗҫлеме тытӑнчӗ. Отделри инструкторсем те уйӑхри плана тултарассишӗн ответлӑ пулса тӑчӗҫ.

Пирӗн отдел парти райкомӗн бюровӗнче сӳтсе-явмалли ыйтусене хатӗрленисӗр пуҫне пуҫламӗш парторганизацисемпе кандидатсен групписен пуҫаруллӑ ӗҫне аталантарса пыма пулӑшать, решенисене тӗрӗс йышӑнма, коммунистсен дисциплинине хӑпартса, вӗсен производствӑри авангардлӑ рольне ӳстерме вӗрентет, ӗҫри ҫитменлӗхсене ҫийӗнчех пӗтерме пулӑшать. Ҫакӑнта асӑннӑ ыйтусене пурнӑҫа кӗртсе пынӑ ҫӗрте инструкторсем райком бюровӗсенче пулни, отделти канашлусенче инструкторсен опычӗсемпе паллашни нумай пулӑшать.

Оргинструкторски отделта инструкторсем пысӑк вырӑн йышӑнса тӑраҫҫӗ. Вӗсене ӗҫре пулӑшса, вӗрентсе пыни кирлӗ. Отделти инструкторсем пуҫламӗш парторганизацисен пухӑвӗсен протоколӗсене пурне те тӗплӗн пӑхса тухаҫҫӗ, вӗренеҫҫӗ. Паха пуҫарусене шута илсе, ытти организацисене сарма тӑрӑшаҫҫӗ, протоколри ҫитменлӗхсене хӑварт кӑтартса параҫҫӗ. Инструктор Иевлева юлташ райсоюзри пуҫламӗш парторганизаци хӑйӗн пухӑвӗсене хатӗрленмесӗр ирттернине палӑртнӑ, ҫакӑн ҫинчен райком бюровӗнче ыйту лартса сӳтсе-явнӑ. Ҫав ыйтӑвах пуҫламӗш парторганизацисен секретарӗсемпе вӗсен заместителӗсен канашлӑвӗнче сӳтсе-явнӑ.

Малтанхи вӑхӑтра пуҫламӗш парторганизацисенче пуху протоколӗсене вӑхӑтра тата тӗрӗс йӗркелесе райкома тӑратас ӗҫ ҫине ҫиелтен пӑхнӑ. Инструкторсем халь ҫак ҫитменлӗхе тӳрлетес тӗлӗшпе тӑрӑшсах ӗҫлерӗҫ. Юлашки вӑхӑтра протоколсене ҫийӗнчех ҫырса йӗркелесе райкома тӑратасси чылай лайӑхланчӗ.

Партине кӗрекенсен документчӗсене тӗрӗс йӗркеленине тӗрӗслесси тата партине кӗрекенсемпе хӑйсемпе калаҫасси оргинструкторски отделти инструкторсен ӗҫӗ пулса тӑрать. Инструкторсем ку тӗлӗшпе ятарласах вырӑнсене тухса ҫӳреҫҫӗ.

Отделӑн, ҫавнашкалах инструкторсен ӗҫӗнче ҫитменлӗхсем те пур. Эпир пуҫламӗш парторганизацисемпе ҫирӗп ҫыхӑну тытассине, вӗсене куллен пулӑшассине тивӗҫлипех йӗркелеймен-ха. Ҫавнашкалах коммунистсем член укҫи мӗнле тӳлесе тӑнине сӑнаса пыраймастпӑр. Енӗшпуҫӗнчи пуҫламӗш парторганизацин секретарӗ Синогейкин юлташ Григорьев коммунистран виҫӗ уйӑх хушши член укҫи илмен пулнӑ.

Пирӗн районра кандидат стажӗ иртсе кайнӑ коммунистсем те чылай. Инструкторсен ҫавсем хушшинче те тӑрӑшса ӗҫлес пулать.

Парторгӑнсен кӑҫалхи суйлавӗнче пуҫламӗш парторганизацисен секретарӗсем пулса ӗҫлеме 13 ҫынна, вӗсен заместителӗсем пулса ӗҫлеме 16 ҫынна пирвайхи хут суйланӑ. Вӗсем пирӗнтен, инструкторсенчен, пысӑк пулӑшу кӗтеҫҫӗ. Пуҫламӗш парторганизацисен секретарӗсене ӗҫлеме тата отчетпа суйлав пухӑвӗсенче коммунистсем панӑ сӗнӳсене пурнӑҫа кӗртсе пыма пулӑшасси — пирӗн пархатарлӑ ӗҫ пулса тӑрать.

И. ЗАЙЦЕВ.

ВКП(б) Вӑрмар райкомӗн инструкторӗ.

Промышленность кадрӗсемпе ӗҫлесси

Партконференци хыҫҫӑн партин Сӗнтӗрвӑрри районӗнчи организацийӗнче промышленноҫпа транспорт ыйтӑвӗсемпе ӗҫлесси чылаях лайӑхланчӗ. Ҫавна пула ӗнтӗ Сӗнтӗрвӑрри районӗ государство промышленноҫӗн пӗрремӗш квартал планне 112 процент ытларах, вырӑнти промышленноҫӑн планне 160 процент тултарнӑ.

Промышленноҫпа транспорт ӗҫӗсене лайӑхлатасси кадрсемпе тӑтӑшах тата пӗлсе ӗҫленинчен нумай килет. Калас пулать, юлашки вӑхӑтра промышленноҫпа транспорт кадрӗсем хушшинче ӗҫлесси чылаях вӑйланчӗ.

Кадрсемпе тата активпа ҫителӗксӗр ӗҫленине пула спирт завочӗ иртнӗ ҫулта начар ӗҫлерӗ, хӑйӗн планне тултараймарӗ. Завод директорӗ пулнӑ Ксенофонтов заводри ӗҫсене япӑхтарса янӑ, тӗрӗс мар распоряженисем панипе хӑйӗн авторитетне пӗтернӗ. Кадрсемпе, активпа йӗркеллӗ ӗҫлесе пынӑ ҫӗрте ӗҫсем те аван пулса пыраҫҫӗ. Акӑ, судоверфь директорӗ Жилочкин юлташ кашни уйӑхрах активпа пӗрле производствӑллӑ канашлусем туса иртерет, директорпа главнӑй инженер мастерсене, цех начальникӗсене производствӑра тивӗҫлипе пулӑшаҫҫӗ. Ҫакна пула судоверфь хӑйӗн иртнӗ ҫулти планне ӑнӑҫлӑн тултарнӑ. Кӑҫал та ҫавнашкалах, плана уйӑхран уйӑхах йӗркеллӗ тултарса пырать. Рабочисемпе инженерла-техникла работниксем продукцин хӑйне ларакан хакне йӳнетессишӗн, ӗҫ тухӑҫлӑхне ӳстерессишӗн кӗрешеҫҫӗ.

XVIII партконференцийӗн решенийӗнче: «Парти организацийӗсен промышленность предприятийӗсенчи тата чугунҫулсем ҫинчи ертсе пыракан хуҫалӑхлӑ работниксемпе инженерла-техникла работниксене сӑнаса вӗренсе, лайӑх пӗлсе тӑмалла»,—тенӗ. Партин ҫак кӑтартӑвӗ парти райкомӗсенчи кадрсен отделӗсенчен производствӑна тата производствӑри ҫынсене тӗплӗн пӗлсе тӑма ыйтать.

Районра предприятисем тата артельсем 27 шутланаҫҫӗ. Парти райкомӗн кадрсен отделӗнче ӗҫлекенсем ҫав предприятисен директорӗсене, инженерсене, цех начальникӗсене тата нумай рабочисене пӗлсе тӑраҫҫӗ. Кадрсен отделӗ кадрсене тӗрӗс вырнаҫтарса тухма пулӑшать.

Пирӗн районра 1940 ҫулти тӑваттӑмӗш тата 1941 ҫулти пӗрремӗш кварталта промышленноҫпа транспортри кадрсем улшӑнса тӑни пачах пулман. Ҫакӑ вӑл кашни руководителе тӗплӗн пӗлсе тӑнинчен, кадрсене тӗрӗс воспитани панинчен килнӗ.

Хӑшпӗр чухне кадрсене мухтама та, тепӗр чухне ятлама та тивет, чи кирли вӑл—кадрсене ӗҫре пулӑшасси, вӗрентесси пулать.

Винпром директорӗ Кальнов юлташ хӑйӗн ӗҫӗпе ӗҫлемен, чи кирлӗ ӗҫсене кая хӑварса пынӑ, командировкӑсенче ҫӳресе вӑхӑта усӑсӑр ирттернӗ. Ҫакӑн ҫинчен ӑна кӑтартса памалла, парти кӑтартӑвӗсене пурнӑҫа кӗртсе пыма хушмалла пулчӗ. Пӗр енчен пӑхсан, ӑна ӗҫрен хӑтарма та май пулнӑ. Хӑтармарӑмӑр, воспитани патӑмӑр. Халӗ вӑл лайӑхрах ӗҫлеме, завод та хӑйӗн планне тултарса пыма тытӑнчӗ, 1941 ҫулти тата апрель уйӑхӗнчи плана ирттерсе тултарнӑ.

«Заря» промартель правленин председателӗ Перевалов юлташ хӑйне ӗҫрен хӑтарма ыйтса заявлени панӑ. Ӑна ӗҫрен хӑтарман, ӗҫре практикӑллӑ пулӑшу панӑ.

Хуҫалӑхлӑ кадрсен экономикӑллӑ пӗлӳлӗхне ӳстерсе пырасси — пысӑк ӗҫ. Парти райкомӗ хуҫалӑхлӑ работниксен, планировани тата учет ӗҫӗнчи работниксен семинарне ирттерчӗ. Семинар ирттерни хуҫалӑхлӑ кадрсем хӑйсен экономикӑллӑ пӗлӳлӗхне ӳстерме тӑрӑшнине аван кӑтартса пачӗ.

XVIII партконференци предприятисенче технологи дисциплинине ҫирӗппӗн пӑхӑнса ӗҫлеме кирли ҫинчен асӑрхаттарчӗ. Районри хӑшпӗр предприятисемпе артельсенче рабочисен технологи пӗлӗвӗ ҫителӗксӗр пулнипе пахалӑхсӑр продукцисем кӑларни те пулнӑ. Парти райкомӗ XVIII партконференцин решенийӗсене пурнӑҫа кӗртсе пырас шутпа инженерсемпе техноруксен тата мастерсен канашлуне ирттернӗ. Вӑл канашлура предприятисенче технологи процесне йӗркелесси, стахановла шкулсем, ҫавнашкалах техминимума вӗренме кружоксем организацилесси ҫинчен сӳтсе явнӑ.

Мӗнпур пысӑк предприятисенче стахановла шкулсем организациленӗ, вӗсен занятийӗсем йӗркеллӗ пулса иртеҫҫӗ. Судоверфьра проектсемпе чертежсене вӗренме стахановла шкул тунӑ, унта 35 ҫын вӗренет. Мастерсемпе цех начальникӗсем валли (вӗсем пурӗ 12 ҫын) семинар тунӑ. Унта вӗсем хӑйсен предприятин экономикине вӗренеҫҫӗ.

Харпӑрхӑй предприятин экономикине вӗренни резервсене тупса палӑртма, изобретательствӑпа пуҫарулӑха анлӑн сарса пыма пулӑшать. Кунта механизациленӗ пӑра шутласа тунӑ. Вӑл шӑтарас ӗҫе 12 хут хӑвӑртрах тума, ҫав процесс тӑрӑх ӗҫӗн хӑйне ларакан хакне 50 процент таран чакарма тата ҫулталӑк хушшинче 1648 тенкӗ укҫа перекетлеме май парать. Ҫавнашкалах токарнӑй станок шутласа кӑларнӑ, ӗҫ тухӑҫлӑхне вӑл 8 хут ӳстерет.

Спиртзаводра кочегар Кириллов юлташ рационализаторла сӗнӳсем панипе кашни уйӑхра 150 кубла метр вутӑ перекетленӗ. Ҫапла вара Кириллов юлташ сӗнӗвӗ пӗрремӗш кварталта 7312 тенкӗ перекетлеме май панӑ.

XVIII партконференци хыҫҫӑн хӑшпӗр предприятисен директорӗсем тата артель правленисен председателӗсем оборудованисемпе материалсене учета илес тата вӗсене сыхласа усрас тӗлӗшпе йӗркелӗх турӗҫ. Анчах уйрӑм предприятисемпе артельсенче ку тӗлӗшпе ӗҫсем ҫителӗксӗр пулса пыраҫҫӗ-ха.

Парторганизацисен умӗнче пысӑк задачӑсем тӑраҫҫӗ. Вӗсен ВКП(б) Пӗтӗм Союзри XVIII конференцийӗ йышӑннӑ решенисене тӗрӗс пурнӑҫа кӗртсе пырассишӗн кӗрешмелле. Ҫавна май промышленность кадрӗсемпе ӗҫлессине те вӑйлатмалла.

К. РОСТОВЦЕВ.

ВКП(б) Сӗнтӗрвӑрри райкомӗн секретарӗ.

КАНАШРИ ДЕПОРА

Канаш станцинчи депо хӑйӗн ӗҫне лайӑхлатса пырать. Паровозсен технически хӑвӑртлӑхӗ ӳсет, вӗсем нормӑран чылай ирттерсе чупаҫҫӗ.

Паровозсен паркӗ те лайӑхланать. Лунин меслечӗпе усӑ курнӑ май, паровозсем депори ремонтра халичченхинчен чылай сахал пулаҫҫӗ. Уйрӑмах Назаров машинистӑн ӗҫне палӑртса хӑвармалла. Январь уйӑхӗнче унӑн паровозне депона кӗртсен юсамалли вырӑнсене 20 параграф тӑрӑх тупнӑ пулнӑ, февралӗн 2-мӗшӗнче —7, апрелӗн 28-мӗшӗнче — 5 кӑна. Назаров юлташ паровоза хӑйӗн бригади вӑйӗпе юсать, вӑй ҫитереймен чухне ҫеҫ паровоза депона кӗртеҫҫӗ.

Паровозсене ремонтра тӑратас вӑхӑт кашни уйӑхрах чакса пырать. Январь уйӑхӗнче паровоз ремонтра 35 сехет тӑнӑ пулсан, февральре—24,8, мартра—23, апрельре—20,2 сехет тӑнӑ. Йывӑр составпа ҫӳрекен поездсем те нумайланчӗҫ. Паровоз бригадисен ӗҫӗнче брак пуласси чакса пырать. Январь уйӑхӗпе танлаштарсан, брак хисепӗ апрель уйӑхӗнче 7 хут чакнӑ.

Депо коллективӗн ҫитӗнӗвӗсем пысӑк. Вӗсене партин XVIII конференцийӗ йышӑннӑ решенисене пурнӑҫа кӗртсе пынӑ май ҫӗнсе илнӗ. Парти тата профсоюз организацисем социализмлӑ ӑмӑртупа стахановла движенине организацилесе, конкретлӑн ертсе пыма пуҫларӗҫ. Кӑҫалхи пӗрремӗш кварталта стахановецсен шучӗ икӗ хут ӳснӗ.

Производствӑллӑ канашлусен ролӗ ҫӗкленчӗ. Ҫак канашлусене тӑтӑшах, план тӑрӑх туса ирттереҫҫӗ, вӗсенче конкретлӑ ыйтусем сӳтсе-яваҫҫӗ. Сӑмахран, майӑн 15-мӗшӗнче 714-27 номерлӗ паровоз бригади топливо нормӑран ытлашши сунтарса яни ҫинчен сӳтсе-явнӑ. Ун ҫинчен теплотехник Корнеев юлташ доклад туса панӑ.

Парти тата профсоюз организацисем рабочисен ӗҫ вырӑнӗсене таса тата йӗркеллӗ тытса тӑрассишӗн кӗрешеҫҫӗ, ҫак кӗрешӗве пуҫарса, ертсе пыраҫҫӗ. Пур рабочисем те: слесарьсем, токарьсем, строгальщиксем, тимӗрҫсем т. ыт. те ӗҫ вырӑнне, инструментсене, оборудованисене таса тытса усраҫҫӗ.

Инструментсене хумалли шкафсенче кӑтартуллӑ йӗркелӗх, вӗсем пӑхма та илемлӗ. Сӑмахран, токарь Толмазов юлташ инструментсем хумалли хӑйӗн шкафне таса тытса усрать. Кантӑк витӗр пирамида курӑнса тӑрать, ӑна инструментсене йӗркеллӗ вырнаҫтарса хума тунӑ.

Тасалӑхшӑн кашни рабочи кӗрешет, уншӑн вӗсем пӗр-пӗринпе ӑмӑртаҫҫӗ. Чылай шкафсене обойӑсемпе ҫыпӑҫтарса тухнӑ. Тасалӑхшӑн кӗрешесси вӑхӑтлӑх япала мар, уншӑн кӗрешессине кашни кунах вӑйлатса пымалла.

И. КОРНИЛОВ.

Канашри предприятисенче

* «Авангард» промысла артелӗнчи вӗренсем явакан, алсасем ҫӗлекен тата щеткӑсем тӑвакан производствӑсем ҫурҫулти плана ытлашшипех тултарса ҫитернӗ. Артель коллективӗ халӗ Дзержинский ячӗпе тӑракан завод коллективӗн пуҫарӑвне ырласа, хӑйӗн умне ҫурҫулти плана июнӗн 15-мӗшӗнче тултарса ҫитерсе, ҫӗршыва планран ирттерсе 300 пин тенкӗлӗх продукци парассишӗн кӗрешет.

* «Красный воин» артель ҫурҫулти плана июнӗн 1-мӗшӗнче тултарса, ҫӗршыва планран ирттерсе 150 пин тенкӗлӗх продукци пама пулнӑ. Кунта илнӗ обязательствӑна ӑнӑҫлӑн пурнӑҫа кӗртсе пыраҫҫӗ. Ҫӗвӗ ҫӗлекен цех апрель планне ытлашшипех тултарнӑ хыҫҫӑн, май уйӑхӗнче те лайӑх ӗҫлет. Ҫав цехри мастер Серов, ҫӗвӗ ҫӗлекенсем Москвина, Зайцева тата ытти юлташсем те куллен икшер норма тултараҫҫӗ.

* Индпошив мастерскойӗ ҫурҫулти плана уйӑх та 10 кун малтан тултарса ҫитернӗ. Июнь уйӑхӗнче мастерской 10 пин тенкӗлӗх продукци парать.

* Майӑн 27-мӗшӗнче Канаш станци коллективӗ грузсем тиес тӗлӗшпе 5 уйӑхри плана тултарса ҫитернӗ. Вӑл ҫурҫулти плана срокчен 10 кун малтан тултарма сӑмах панӑ.

(Хамӑр инфор.).

Ҫар историйӗн конференцийӗ

В. И. Чапаевӑн пурнӑҫӗпе ӗҫӗсем

Темӑна палӑртнӑ хыҫҫӑн, конференцине хатӗрленме тата ӑна ирттерме план тунӑ. Конференцире хамӑрӑн земляк, граждӑн вӑрҫин геройӗ пулнӑ В. И. Чапаев ҫинчен сӳтсе-явмалла пулнӑ. Конференцине хатӗрленнӗ май, парти хула комитечӗн парткабинетӗнче фотовитрина тата Чапаев ҫинчен ҫырнӑ кӗнекесен выставкине организациленӗ. Комсомол пуҫламӗш организацисенче те конференцине хӗрсех хатӗрленнӗ. Фурманов ҫырнӑ «Чапаев» кӗнекене вуланӑ, фотовитринӑпа, Чапаев ҫинчен ҫырнӑ кӗнекесен выставкипе паллашма парткабинета ҫӳренӗ, музейра тунӑ Чапаев кӗтесӗпе паллашнӑ.

Конференци пуласси ҫинчен комсомолецсемпе ҫамрӑксене малтанах тӗплӗн пӗлтернӗ. Конференци майӑн 30-мӗшӗнче пулса иртрӗ. Чапаевӑн пурнӑҫӗпе ӗҫӗсем ҫинчен пединститут доценчӗ А. Кузьмин юлташ интереслӗ доклад туса пачӗ. Вӑл хӑйӗн докладӗнче Василий Иванович Чапаев мӗнле пурӑнни, ӳсни тата унӑн ҫарти ӗҫӗсем ҫинче тӗплӗн чарӑнса тӑчӗ.

Чапаев дивизин участникӗ пулнӑ Кочергин юлташ Чапаевпа малтанхи хут тӗл пулни, Чапаевӑн ҫарти паттӑр ӗҫӗсем, ҫавнашкалах ӑна пурте юратни, хисеплени ҫинчен каласа пачӗ.

Пӗрремӗш рангри интендант Леонов юлташ Чапаев-дивизин боевой эпизочӗсем ҫинче тӗплӗн чарӑнса тӑчӗ. Василий Иванович ӑҫта ҫитнӗ, ҫавӑнтан тӑшман каялла чакнӑ, Чапаев тӑшмана паттӑрӑн ҫӗнтернӗ.

Конференцине 300 ҫын ытларах пухӑннӑ. Вӗсем доклада тата Чапаев ҫинчен каласа панӑ аса-илӳсене пысӑк тимлӗхпе итлерӗҫ. Ун хыҫҫӑн «Чапаев» кинокартина курчӗҫ.

Ҫакӑн пек конференцисем ирттерни комсомолецсемпе ҫамрӑксене граждӑн вӑрҫин историйӗпе, аслӑ полководецсен пурнӑҫӗсемпе, ӗҫӗсемпе паллашма, ҫавна май ҫар ӗҫне юратса вӗренме пулӑшать. Ҫарӑн историллӗ темисем тӑрӑх конференцисене комсомол пуҫламӗш организацисенче ирттерсен те аван. Мӗншӗн тесен хулари конференцине пур комсомолецсемпе ҫамрӑксем те пыма пултараймаҫҫӗ. Пуҫламӗш организацисенче конференцисем ирттерме хулара вӑй ҫителӗклӗ.

Комсомол хула комитечӗ июнь уйӑхӗнче «Перекопа илни» тата «Финляндири ҫапӑҫусем» ятлӑ тема тӑрӑх конференци ирттерме палӑртнӑ. Халӗ конференцине ирттерме план тата комисси тунӑ.

А. ЭРРЭ.

ВЛКСМ Шупашкар хула комитечӗн секретарӗ.

Союзлӑ ҫӗнӗ республикӑсенче

Эстонири халиччен ӗнесӗр пурӑннӑ 10 пине яхӑн хресчен хуҫалӑхӗ государство пулӑшнипе ӗнесем туяннӑ.

Латвире историре пирвайхи хут вӑрмана сиенлекен хурткӑпшанкӑсене хирӗҫ аэрохими енӗпе кӗрешме пуҫланӑ. Хыр шелкопрячӗсем сарӑлнӑ вӑрман участокӗсене, 4 пин гектар йышӑнса тӑракан участоксене, граждӑнла сывлӑш флочӗн самолечӗсем пулӑшнипе ҫав хурткӑпшанкӑсенчен тасатаҫҫӗ.

Пусуҫаврӑнӑшӗ ҫинчен

ҪӖРПУ. ССР Совнаркомӗ 1941 ҫулти мартӑн 29-мӗшӗнче «Хуратӑпраллӑ мар тӑрӑхри колхозсенче тата совхозсенче тӗрӗс пусуҫаврӑнӑшӗ тӑвасси ҫинчен» йышӑннӑ постановлени кӗрхи тата ҫурхи тулӑсене ытларах акма майсем тумаллине кӑтартса панӑ.

Пусуҫаврӑнӑшне тӗрӗс тусан ҫеҫ выльӑх-чӗрлӗх валли апат базине ҫителӗклӗ таран тума май пулать.

Ҫӗрпӳ районӗнчи чылай колхозсенче пусуҫаврӑнӑшӗ тӗрӗс мар. «Балтиец» колхозӑн 7 уйлӑ пусуҫаврӑнӑшӗ шутланать. Уйсем ҫакӑн пек черетленсе пыраҫҫӗ: 1) хура ҫӗртме, 2) кӗрхи тырӑ, 3) пропашнойпа пӑрҫа йышши культурӑсем, 4) ҫурхи пучахлӑ тырӑсем, 5) 0,5 уй хура ҫӗртме тата 0,5 уй вика утӑлӑх акнӑ, 6) кӗрхи тырӑ, 0,5 уй клевер акнӑ, 7) 0,5 уй пӗр ҫулхи клевер тата 0,5 уй ҫурхи пучахлӑ культурӑсем. Ҫак асӑннӑ пусуҫаврӑнӑшӗнче тӗштырӑсем 50 процент таран шутланаҫҫӗ. Ҫав шутран ҫурхи тырӑсем 21,4 процент ҫеҫ. Ҫапла вара, «Балтиец» колхоз малашне те ҫакӑн пек пусуҫаврӑнӑшӗпех пурӑнас пулсан, колхозри обществӑллӑ выльӑх-чӗрлӗхсем валли апат ҫителӗклӗ таран хатӗрлеме пултараймасть.

Ҫавӑнпа та пусуҫаврӑнӑшне ҫакӑн пек черетлентерсе пымалла: 1) хура ҫӗртме, 2) кӗрхи тырӑ, 3) ҫурхи тырӑсем, вӗсем ҫине клевер акса хӑварас пулать, 4) клевер пӗр ҫулхи, 5) 0,5 уй клевер 2-мӗш ҫул, 0,5 уй кӗрхи тырӑ, 6) 0,5 уй кӗрхи тырӑсем, 0,5 пропашнойпа пӑрҫаллӑ культурӑсем, 7) ҫурхи пучахлӑ тырӑсем. Ҫакӑн пек пусуҫаврӑнӑшӗпе тӗштырӑсем 57 процент таран акаҫҫӗ, ҫав шутран кӗрхи тырӑсем 28,5 процент, ҫурхи тырӑсем 28,5 процент йышӑнаҫҫӗ.

Ҫапла вара, унчченхипе танлаштарсан, ҫурхи тырӑсем акасси 7,1 процент ӳсет, клевер акасси те ҫур пусӑ ӳсет.

Тата ҫакна калас килет: клевер пирӗн условинче час-часах шӑнса пӗтме хӑтланать. Ҫавӑнпа та тимофеевкӑпа хутшӑнтарса аксан аван пулмалла. 1933 ҫулта эпир 2 гектар ҫине сӑнамалӑх тимофеевкӑпа хутшӑнтарса акнӑччӗ. Клевер 3-мӗш ҫулӗнчех пӗтсе ҫитрӗ, тимофеевка 3-мӗш ҫулӗнче те аван пулчӗ.

Ҫапла вара, райҫӗрӗҫ пайӗн «Балтиец» колхозӑн пусуҫаврӑнӑшне 1942 ҫулта ҫур тырри акмашкӑн йӗркелесе памалла пулать.

И. МИХАЙЛОВ.

«Балтиец» колхоз членӗ.

Ҫӗнӗ заема ӑнӑҫлӑн вырнаҫтарассишӗн!

Ленин—Сталин партийӗ ертсе пынипе коммунизм патне ҫирӗппӗн утакан халӑхӑн интересӗсемсӗр пуҫне, Совет государствин урӑхла интересӗсем ҫук. Социализмлӑ тӑван ҫӗршывӑн экономика тата ҫар вӑй-хӑватне пур майсемпе те аталантарса, чечеклентерсе пырассишӗн тӑрӑшнисӗр пуҫне, Совет гражданӗшӗн урӑх пысӑк интерессем ҫук. Государство интересӗсене халӑх интересӗсемпе ҫыхӑнтарса пыни большевикла партипе Совет правительствин шалти тата тулашри политикинче, пирӗн ҫӗршывра ирттерекен хуҫалӑхлӑ тата политикӑллӑ мероприятисенче яр-уҫҫӑн курӑнса тӑрать.

Государство интересӗсене халӑх интересӗсемпе ҫыхӑнтарни государство заемӗсем тӗлӗшпе те аван курӑнса тӑрать, вӗсем Совет Союзӗн мӗнпур хуҫалӑх, оборона тата культура строительствинче пысӑк вырӑн йышӑнса тӑраҫҫӗ.

Социализмлӑ государствӑн Виҫҫӗмӗш Пятилетка (тӑваттӑмӗш ҫулхи кӑларӑм) Заемӗ пӗтӗм халӑх заемӗ пулса тӑрать. Ҫак заемӑн тӗллевӗ — ӗҫсыннисен укҫи-тенкисене ВКП(б) Пӗтӗм Союзри XVIII конференцийӗ ҫӗршыв умне лартнӑ задачӑсене пурнӑҫлама, кӑҫалхи ҫулӑн планне — коммунизмӑн ҫӗнӗ ҫӗнтерӗвӗсен планне ӑнӑҫлӑн тултарма тата ирттерсе тултарма явӑҫтарасси.

1941 ҫулти план пирӗн халӑх хуҫалӑхне, уйрӑмах металлургипе машиностроени енчен, капитализмлӑ йӗритавралӑха пӑхӑнмалла мар тӑвассине ҫирӗплетес задачӑран тухса тӑрать. Ҫак задачӑна пурнӑҫлас тесе, — вӑл ӗнтӗ капитализма хирӗҫ кӗрешмелли форма пулса тӑрать, — план тӑрӑх сайрахутра тӗл пулакан металсенчен машинӑсем тӑвассине ӳстерме, ҫавнашкалах промышленноҫлӑ предприятисен пысӑк та ҫӗнӗ строительствине сарса пыма тата халиччен ӗҫлекен предприятисене аслӑлатма пӑхнӑ.

Малалла, 1941 ҫулти план социализмлӑ производствӑна халӑх хуҫалӑхӗн мӗнпур отраҫлисенче пур майсемпе те аталантарса пырас задачӑран тухса тӑрать. Ҫак задача, — вӑл хуҫалӑхпа оборона енчен пысӑк вырӑн йышӑнса тӑрать, — социализмлӑ промышленность, транспорт тата ялхуҫалӑхӗ питӗ хӑвӑрт малалла кайса пынипе пурнӑҫланса пырать.

Юлашкинчен, 1941 ҫулти план халӑх хуҫалӑхӗнче диспропорци тӑвас мар, прорыв пулас хӑрушлӑхран государство резервисене ӳстерес тата ҫӗнӗ резервсем тӑвас задачӑран тухса тӑрать. Ҫак задачӑна пурнӑҫа кӗртни металлурги, машиностроени хӑвӑртлӑхне пысӑккӑн ӳстерме, ҫавна май вара мӗнпур отраҫлӗсене — производство средствисене, чугун, хурҫӑ, тӗслӗ металл, ҫӗркӑмрӑкӗ, нефть туса кӑларассине ӳстерме май парать.

Халӑх хуҫалӑхӗн пысӑк ҫӗкленӗвӗ халӑхӑн пурнӑҫне малалла лайӑхлатса пыма паха условисем туса парать. 1941 ҫулти план тӑрӑх рабочисемпе интеллигенцин йышне ӳстерме, рабочи класӑн йышне квалификациллӗ кадрсемпе хутшӑнтарма, ӗҫукҫин пӗтӗм фондне, кашни рабочин вӑтам ӗҫукҫине ӳстерме, колхозсен тата колхозниксен тупӑшӗсене, таварҫаврӑнӑшне, шкулсенче, аслӑ шкулсенче вӗренекенсен шутне йышлатма, социаллӑ-культурӑллӑ мероприятисене ирттерме укҫа-тенкӗ парса тӑрассине ӳстерме пӑхнӑ.

Халӑх хуҫалӑхӗн, оборона тата культура строительствин 1941 ҫулти планне пирӗн ҫӗршыври пӗтӗм халӑх ырласа йышӑнчӗ. Ку паллӑ ӗнтӗ. Ҫак плана пурнӑҫа кӗртни Совет Союзӗн историллӗ задачине — капитализмлӑ тӗп ҫӗршывсене экономика тӗлӗшӗнчен те хӑваласа ҫитсе, иртсе каяс задачӑна татса парас ӗҫре пысӑк утӑм туни пулать.

Ҫак мӗнпур задачӑсене пурнӑҫа кӗртме Виҫҫӗмӗш Пятилетка (тӑваттӑмӗш ҫулхи кӑларӑм) Заемӗ пулӑшать. Акӑ мӗншӗн ӗнтӗ, заема вырнаҫтарасси пӗтӗм халӑхӑн государствӑллӑ пысӑк пӗлтерӗшлӗ ӗҫӗ пулса тӑрать. Заем подпискине ирттересси парти, совет, профсоюз, комсомол организацийӗсен, комсодсен, пӗтӗм совет общественноҫӗн ӗҫӗнче тӗп вырӑнта пулмалла.

Виҫҫӗмӗш Пятилетка (тӑваттӑмӗш ҫулхи кӑларӑм) Заемне 9 миллиард та 500 миллион тенкӗлӗх ҫирӗм ҫуллӑха, ҫулталӑкне 4 процент шутӗнчен, проигрышсӑр тата процентлӑ кӑларӑмпа кӑларнӑ.

Проигрышсӑр кӑларӑм тӑрӑх, 1942 ҫултан пуҫласа, кашни ҫулах выигрышсен тиражӗсем 4 пулаҫҫӗ, ҫирӗм ҫул хушшинче выигрышсен тиражӗсем 80 пулаҫҫӗ. Выигрышсен тиражӗсенчен пӗринче кашни облигаци ҫине обязательнӑ выигрыш тухать. Заемӑн 100 тенкӗлӗх облигацийӗ ҫине, облигаци ҫинче кӑтартнӑ хакпа пӗрле выигрышсем 3.000, 1000, 500, 200 тата 150 тенкӗ тухмалла тунӑ.

Процентлӑ кӑларӑм облигацийӗсем выигрышсен тиражӗсене хутшӑнмаҫҫӗ. Ҫак кӑларӑм облигацийӗсене тытакансем заем кӑларнӑ мӗнпур срокра кашни ҫул тӑватӑ процент доход илеҫҫӗ. Ҫак дохода кашни облигаци ҫумӗнче пур купон тӑрӑх — кашни ҫулта пӗрер купон тӑрӑх тӳлеҫҫӗ. Купонсемшӗн тӳлесси 1942 ҫулти ноябрӗн 1-мӗшӗнчен пуҫланать.

Кашни ӗҫсынни хӑйӗн ирӗкӗпе заемӑн пӗр е икӗ кӑларӑмӗсен облигацийӗсене те ҫыранса илме пултарать. Подписчик хӑй ҫыранса илнӗ сумма чухлӗ тӗрлӗ достоинствӑллӑ облигацисене илме пултарать.

Облигацишӗн тӳлеме 10 уйӑхлӑх, 1941 ҫулти июнӗн 1-мӗшӗнчен пуҫласа 1942 ҫулти март уйӑхне ҫитиччен, рассрочка параҫҫӗ.

Рабочисемпе служащисем, кооперацире тӑракан кустарьсем облигаци хакне хӑйсем ӗҫлекен предприяти, учреждени тата артель бухгалтери урлӑ тӳлеҫҫӗ. Малтанхи тӳлеве 1941 ҫулти июнь уйӑхӗн малтанхи ҫурӑуйӑхӗшӗн илнӗ ӗҫукҫинчен, юлашки тӳлеве 1942 ҫулти март уйӑхӗн иккӗмӗш ҫур уйӑхӗшӗн илекен ӗҫукҫинчен тӳлеҫҫӗ.

Колхозниксем тата хресчен-единоличниксем хӑйсем ҫыраннӑ заемӑн облигацисен хакне укҫан хӑйсем тӳлеҫҫӗ. Колхозниксемпе хресчен-единоличниксен заем укҫине ялсоветсен уполномоченнӑйӗсем пуҫтараҫҫӗ. Колхозниксемпе хресчен-единоличниксем заем укҫине хӑйсен ирӗкӗпе пӗр трукках е 10 уйӑх хушшинче пайӑн-пайӑн тӳлеҫҫӗ.

Заем ҫыранассине ӗҫрен урӑх ҫӗре куҫсан та йӗркелеме пулать. Ӗҫӗн ҫӗнӗ вырӑнӗнче подписчик рассрочка срокӗ тухиччен мӗн чухлӗ тӳлеме килӗшнӗ чухлӗ подпискӑна ҫӗнӗрен йӗркелеҫҫӗ.

Облигацисене ҫыранса илнӗ чухлӗ тӳлесе татсан кӑна алла параҫҫӗ. Рабочисене, служащисене, кооперацире тӑракан кустарьсене облигацисене предприяти, учреждени е артель бухгалтери, колхозниксемпе хресчен-единоличниксене ялсоветсен уполномоченнӑйӗсем параҫҫӗ. Облигацисене подписчиксем заемшӑн юлашки тӳлеве тӳленӗ чухне пӗр вӑхӑтра параҫҫӗ.

Заемшӑн укҫа тӳлемелли срок пӗтиччен коллективран урӑх вырӑна тухса каякан подписчик, подписка укҫине срокчен тӳлеме тата хӑйӗн облигацине пӗтӗмпех илме пултарать. Подписка укҫине пӗтӗмпех тӳлесе татман пулсан, урӑх вырӑна тухса каякана, вӑл мӗн чухлӗ укҫа тӳленӗ, ҫавӑн чухлӗ облигаци параҫҫӗ.

Совет государстви мӗнпур ӗҫсыннисене хӑйсен икӗ-виҫӗ эрнери ӗҫукҫи чухлӗ заем ҫыранса илме чӗнет.

Иртнӗ ҫулсенче, малта пыракан уйрӑм рабочисем, служащисем, колхозниксем кӑна мар, пӗтӗм коллективсем пӗр уйӑх ӗҫукҫи чухлӗ заем ҫыранса илнӗ. Ҫак советла патриотизма пур майсем те аталантарса пымалла.

Заема ӑнӑҫлӑн сарасси вӑл—заем подписчикӗсен ретне мӗнпур рабочисене, служащисене, мӗнпур колхозниксене тата хресчен-единоличниксене, мӗнпур кустарьсене, килте ӗҫлекен хӗрарӑмсене, хулари тата ялти мӗнпур ӗҫсыннисене хутшӑнтармаллине пӗлтерет. Ҫак задачӑна массӑллӑ ӑнлантару ӗҫне анлӑн сарса ярсан кӑна ӑнӑҫлӑн пурнӑҫлама пулать.

Заем вырнаҫтарнӑ чухне сӑмах вӗҫҫӗн тата пичет пропагандипе анлӑн усӑ курмалла. Агитаторсен, пропагандистсен ӗҫсыннисене хамӑр ҫӗршывра социализм ҫӗнтерни ҫинчен, ВКП(б) XVIII съезчӗн тата XVIII партконференцин историллӗ решенийӗсем ҫинчен, парти тата Сталин юлташ кӑларса тӑратнӑ задачӑсене пурнӑҫа кӗртес ӗҫре пирӗн заемсем пулӑшни ҫинчен каласа памалла.

Харпӑрхӑй предприятийӗсен, колхозӗн, районӗн, хулан пурнӑҫӗнчен социализм строительствинче совет заемӗсем мӗнле пысӑк вырӑнта тӑнине кӑтартакан конкретлӑ примерсем илсе кӑтартмалла.

Ҫакӑнпа пӗрлех агитаторсем ӗҫсыннисене ҫӗнӗ заема кӑларнин условийӗсем ҫинчен тата ӑна ҫыранмалли йӗрке ҫинчен тӗплӗн ӑнлантарса пама, облигацисем тытса тӑракансем илекен доходсем ҫинчен каласа пама тивӗҫлӗ.

ССР Союзӗн государство бюджечӗ ҫинчен калакан закон—СССР Верховный Совечӗн VIII Сессийӗ йышӑннӑ закон тӑрӑх хулари халӑх хушшинче сарнӑ государство заемӗнчен пухӑннӑ суммӑран 25 процентне союзлӑ республикӑсен бюджечӗсене уйӑрса параҫҫӗ, вӑл шутран 15 процентӗ вырӑнти бюджетсене каять; ялта сарнӑ заемран пухӑннӑ суммӑран 90 процентне пӗтӗмӗшпех вырӑнти бюджетсене пама союзлӑ республикӑсен бюджечӗсем валли уйӑрса параҫҫӗ. Ҫакӑ ӗнтӗ вырӑнти бюджетсен средствисен пысӑк ҫӑлкуҫӗ пулса тӑракан заема ҫыранас ӗҫе чи лайӑх ирттерессишӗн вырӑнти организацисемпе халӑх хӑй татах та ытларах интересленмелле тӑвать.

Заем ҫыранас ӗҫе хулара та, ҫавӑн пекех ялта та пӗр вӑхӑтра ирттермелле. Кунта нимӗнле черетлӗх те пулмалла мар. Халичченхи опыт кӑтартнӑ тӑрӑх, ялта заем ҫыранас ӗҫе кая юлса пуҫлани ӗҫе сиен кӳрет кӑна. Кунта ҫакна шута илни кирлӗ: заем ҫыранас ӗҫе ирттерме чи лайӑх вӑхӑт вӑл—заема кӑларнӑ хыҫҫӑнхи пирвайхи кунсем.

Пуриншӗн те паллӑ, иртнӗ ҫулта заема темиҫе кун хушшинче ҫыранса пӗтернӗ, 20 кун иртнӗ хыҫҫӑнах вара, заемӑн ҫирӗплетнӗ сумминчен чылай иртсе кайнӑ пирки, заем ҫыранас ӗҫе чарса лартнӑ. Мускаври, Ленинградри, Киеври тата ытти хуласенчи нумай предприятисенче заема икӗ-виҫӗ кун хушшинче ҫыранса пӗтернӗ. Задача акӑ мӗнре: ҫӗнӗ заема ҫыранас ӗҫе татах та пысӑкрах организованноҫпа ирттермелле.

Предприятисемпе учрежденисенче заем сарнӑ чухне коллективӑн мӗнпур членӗсем, вӑл шутрах отпуска, командировкӑна кайнӑ е ытти сӑлтавсемпе ӗҫре пулман рабочисемпе служащисем те заема ҫыранмалла тӑвассишӗн тӑрӑшмалла. Иртнӗ ҫулти опытпа усӑ курас пулать. Пӗлтӗр комсодсем тата обществӑллӑ организацисем коллективӑн урӑх ҫӗрте пулнӑ членӗсемпе ҫыхӑнса, вӗсене заем ҫыранма пулӑшнӑ.

Хулара ҫемьери ӗҫлекен кашни ҫын заем ҫыраннӑ пекех, заема ялта та пӗтӗм хуҫалӑх мар, хӑйсене уйрӑм доход илсе тӑракан кашни колхозникпе колхозница уйрӑмӑн ҫыранни кирлӗ.

Ялта заем тӑрӑх укҫа-тенкӗ пухас ӗҫе заема ҫыраннипе пӗр вӑхӑтрах пуҫлани питӗ кирлӗ. Юлашки ҫулсенче нумай колхозниксем, ҫавӑн пекех единоличник-хресченсем те облигаци хакӗн пӗтӗм суммине заема ҫыраннӑ чухнех тӳлесе татнӑ. Малта пыракан колхозниксен ҫак пуҫарӑвне кӑҫалхи ҫул анлӑн сарса ямалла.

Кӑҫалхи ҫул советлӑ ҫӗнӗ республикӑсенче пирвайхи хут заем сармалла пулать. Прибалтикӑри союзлӑ республикӑсенче, Бессарабире тата Ҫурҫӗр Буковинӑра социализм строительстви калама ҫук анлӑн сарӑлса кайрӗ. Промышленность вӑйланса пырать, ялхуҫалӑхӗ механизациленет, халӑха вӗрентес, сывлӑха сыхлас ӗҫ валли тата социаллӑ-культурӑллӑ ытти ӗҫсем валли паракан средствӑсем нумай хут ӳсеҫҫӗ. Нимӗн иккӗленмелли те ҫук, ССР Союзӗн ҫӗнӗ гражданӗсем ҫӗнӗ заема хӗрӳллӗн хапӑл туса ҫыранӗҫ.

Нумай миллионлӑ, хӑватлӑ совет халӑхӗ—большевикла парти, Совет правительстви тата аслӑ Сталин тавра тачӑ пӗтӗҫсе тӑракан совет халӑхӗ партипе правительствӑн мӗнпур мероприятийӗсене ырласа саламлать, вӗсене пурнӑҫа кӗртме хастарлӑн пулӑшать. Нимӗн иккӗленмелли те ҫук, ҫӗнӗ заема та большевикла организованноҫпа тата чи кӗске срокра вырнаҫтарса пӗтерӗпӗр.

А. ЗВЕРЕВ,

ССР Союзӗн Финанс Халӑх Комиссарӗ.

Чăваш АСС Республикинчи колхозсенче тĕрĕс пусуçаврăнăшсем тăвасси çинчен

Чăваш АССР Халăх Комиссарĕсен Совечĕпе ВКП(б) Чăваш Обкомĕн бюровĕ 1941 çулти майăн 30-мĕшĕнче йышăннă постановлени

ССР Союзĕн Совнаркомĕ «Хуратăпраллă мар тăрăхри колхозсенче тата совхозсенче тĕрĕс пусуçаврăнăшсем тăвасси çинчен» йышăннă постановлени тăрăх, Чăваш АССР Халăх Комиссарĕсен Совечĕпе ВКП(б) Чăваш Обкомĕн бюровĕ çапла йышăнаççĕ:

1. Чăваш АСС Республикинчи пур колхозсенче те курăк акмалли, хура выртакан тата акнă çĕртме пуссиллĕ пусуçаврăнăшсем тăвас тата хальхи вăхăтри пусуçаврăнăшсене йĕркелесе ярас. Çапла тăвас: пусуçаврăнăшсене чи малтан техникăллă культурăсем акăнакан çĕрсем нумай колхозсенче, районсенчи вăрлăх хуçалăхĕсенче, выльăх-чĕрлĕхсен пысăк фермисене тытакан, выльăх апачĕ тумалли çĕрсем çителĕксĕр колхозсенче, спирт тата крахмалпа патока завочĕсен зонисенчи колхозсенче тумалла.

2. Республикăри колхозсенче пуринче те 7—8 е 9 уйлă пусуçаврăнăшсем тумалла,—унта таса выртакан çĕртме уйĕсем 1—2, кĕрхи культурăсем акнă уйсем—2—1,5 пулмалла, нумай çула пыракан, икĕ çул хушши усă курмалли курăксен уйĕсем 1—2 пулмалла. 7 тата 8 уйлă пусуçаврăнăшсенче пĕрпĕтĕм уйсенче, çавăн пекех вĕсен пĕр пайĕ (çур пусу) çинче кĕрхи культурăсем тата нумай çула пыракан курăксем акма ирĕк парас.

3. Спирт завочĕсен тата крахмалпа патока предприятисен зонисенче çĕрулми лартса тăвакан лаптăксене 1 уя çитермелле.

4. Çарансем çине акмалли курăксен вăрлăхĕсене тăвакан районсенчи колхозсенче пĕрре акнă курăксемпе 3—4 çул хушши вăрлăхлăх усă курмалли пусуçаврăнăшсем тăвас.

5. Колхозсенче халиччен тунă пусуçаврăнăшсем колхозсен хуçалăхне малалла аталантарма тата пусуçаврăнăшне пурнăçа кĕртнĕ çулта планлă заданисене тĕрĕс вырнаçтарма май параççĕ пулсан, вара çав пусуçаврăнăшсенех хăварас.

6. Çакăн пек тăвас: кашни колхозра, правило пекех, уйхирти пусуçаврăнăш пĕрре пулмалла.

Кантăр тата махорка чылай акакан колхозсенче ятарласах тунă пусуçаврăнăшсем пулма пултараççĕ. Уйхирти пусуçаврăнăшсенче пусуçаврăнăшĕн кашни уйĕнче кантăр акмалли участоксем уйăрмалла, çав участоксем çинче акакан культурăсем тĕрĕс черетленсе пымалла.

7. Выльăх-чĕрлĕх фермисене валли выльăх апачĕсем акмасăрах çителĕклĕ хатĕрлеме май çук колхозсенче, çавăн пекех тата, уйхирти пусуçаврăнăш инçетре пирки, унта силос культурисем, тымар-çимĕç тата симĕслех выльăхсене çитермелли культурăсем акни усăллă мар колхозсенче, выльăх-чĕрлĕх апачĕн базине хатĕрлес тĕллевпе, уйхирти пусуçаврăнăшне тунипе пĕрлех, выльăх апачлăх культурăсем акмалли пусуçаврăнăшсем тумалла.

Курăксем тăпрана лайăхлатнипе анаçлăрах усă курас тесе, выльăх апачлăх культурăсен пусуçаврăнăшне тĕштырăсем, техникăллă тата пахча-çимĕç культурисем акассине кĕртмелле.

8. Пусуçаврăнăшсене пĕтĕмĕшпех пурнăçа кĕртнĕ тĕле тырă акмалли çĕр лаптăкĕ мĕнчухлĕ пулмаллине кăтартакан заданисене, акма юрăхлă çĕнĕ çĕрсене ĕçе ярас, çĕнĕрен улма-çырла сачĕсем тăвас тĕлĕшпе планлă заданисене çирĕплетес, вĕсене районсем тăрăх 1, 2, 3-мĕш номерлĕ приложенисенче кăтартнă пек вырнаçтарса тухас.

Республикăра тулă акса тăвакан çирĕп база тума пур майсем те пуррине палăртса, райсоветсен исполкомĕсене, райçĕрĕç пайĕсене, МТС-сене тата колхозсен правленийĕсене кĕрхи тата çурхи тулă акассине малалла сарса пыма кирли çине уйрăмах кăтартса парас.

9. Çĕрйĕркелÿ ĕçĕсем пуçланнă Йĕпреç, Ишлей, Красноармейски, Хĕрлĕ Чутай, Октябрьски, Первомайски, Советски, Чкаловски, Шăмăршă, Тăвай тата Комсомольски районсенчи райсоветсен исполкомĕсене тата ВКП(б) райкомĕсене планлă заданисене икĕ эрнеллĕ срокра кашни колхоза çитерме хушас.

Республикăри ытти районсем тăрăх планлă заданисене çак постановлени пичетленсе тухнă хыççăн пĕр уйăхлă срокра колхозсене çитерсе памалла.

1939 тата 1940 çулсенче пусуçаврăнăшсем тунă тата вĕсене пурнăçа кĕртнĕ колхозсем валли планлă заданисем панă чухне халиччен тунă пусуçаврăнăшсене шута илмелле, касса уйăрнă уйсене çĕмĕрмелле мар тумалла.

10. Наркомзема, райсоветсен исполкомĕсене тата ВКП(б) райкомĕсене çĕнĕ çĕрсене акма юрăхлă тумалли плана каснă вăрмансене, вĕтлĕхсене кăкласа тасатнипе тата шурлăхсене типĕтнипе тултарма хушас.

Йĕпреç, Çĕмĕрле, Хĕрлĕ Чутай, Первомайски, Шăмăршă, Улатăр, Пăрачкав, Сĕнтĕр тата Комсомольски МТ Станцисене акма юрăхлă тумалли çĕнĕ çĕрсене йывăççенчен тасатас тата сухалас ĕçре колхозсене практикăллă пулăшу пама хушас. Наркомзема кăкламалли машинăсем мĕн чухлĕ кирлине палăртма, вĕсене кирлĕ таран кÿрсе килме тата МТС-сенчи кăкламалли пур пек машинăсемпе тĕрĕс усă курмалла тума хушас.

11. Райсоветсен исполкомĕсене тата ВКП(б) райкомĕсене пусуçаврăнăшсене пурнăçа кĕртнĕ тĕле акмалли çĕр лаптăкĕсем тăрăх колхозсем валли планлă заданисем панă чух çаксене шута илме хушас:

а) кашни колхозăн конкретлă уйрăмлăхĕсене (çĕр мĕнлине, сухаламалли, акмалли çĕрсен пысăкăшне тата акмасăрах выльăх апачĕ тумалли вырăнсене), унăн хуçалăхĕ малалла мĕнле аталанса пырассине, колхоз производствин мĕнпур отраслисене пĕр-пĕринпе çыхăнтарса пырассине, тырпул акма районсем валли çирĕплетсе панă заданисене пурнăçа кĕртессине шута илмелле;

б) промышленноçлă предприятисемпе хуласем тавра пахча-çимĕç тата сĕт çу паракан выльăх-чĕрлĕх ĕрчетмелли базăсем тăвассине шута илмелле;

в) промышленноçлă предприятисем (спиртпа эрех, крахмалпа патока, йĕтĕн-сÿс завочĕсем, пахча çимĕçсенчен тĕрлĕ продуктсем хатĕрлекен заводсемпе ытти предприятисем) валли чи çывăхри колхозсенчен, пуринчен малтан палăртса çирĕплетнĕ зонăсенчи колхозсенчен, кирлĕ чухлĕ чĕртавар парса тăрассине шута илмелле, инçете турттарнă чух пăсăлакан продукцине инçете турттарса çÿрессине пĕтермелле;

г) уйрăм колхозсене техникăллă культурăсем хăйсене акма май пуринчен ытлашши актармалла мар.

12. Пусуçаврăнăшсене тунă чух çаксене пурнăçа кĕртмелле:

а) колхозсен мĕнпур çĕрĕсемпе лайăх усă курмалла тата тырă акмалли мĕнпур çĕрсемпе культурăллă усă курассине организацилемелле;

б) чи хаклă культурăсене пусуçаврăнăшсенче çав культурăсене валли çĕре лайăхлатакан культурăсем хыççăн акмалла, çĕре ĕçлеме, çемçетме тата ÿсен-тăрансене пăхса ÿстерме тĕрĕс системăпа усă курмалла, малта пыракан агротехникăна анлăн ĕçе кĕртсе пымалла;

в) йышлансах пыракан выльăх-чĕрлĕхсене валли апат бази çирĕп пулмалла тăвас пулать;

г) ялхуçалăх ĕçĕсен комплекслă механизацийĕ валли чи лайăх условисем тумалла, колхозсенче ĕçе тĕрĕс организацилемелле тата ĕç тухăçлăхне ÿстерсех пымалла;

д) пур культурăсене те чи паха тата лайăхлатнă вăрлăхсемпе—селекциллĕ, çавăн пекех вырăнти сортлă вăрлăхсемпе акмалла;

е) нумай çула тата пĕр çула пыракан курăксен вăрлăхĕсене курăк вăрлăхĕсем памалли государство заданисене тултармалăх тата колхозсене хăйсене кирлĕ чухлĕ тумалла, çавăн пекех районсенчи вăрлăх хуçалăхĕсенче тата вăрлăх рассадникĕсенче нумай çула пыракан курăксен сортлă вăрлăхĕсене тумалла;

ж) садсем тата çырла вырăнĕсем йышăнса тăракан лаптăксене малалла сарса пымалла;

з) торф кăларнă вырăнти лаптăксемпе ялхуçалăх культурисем акма усă курмалла;

и) Чăваш АССР Совнаркомĕпе ВКП(б) Обкомĕ «Сырма çатрасемпе кĕрешес тĕлĕшпе тумалли ĕçсем çинчен» 1941 çулти апрелĕн 10-мĕшĕнче йышăннă постановлени тăрăх çĕр ишĕлессине хирĕç кĕрешес тĕлĕшпе тумалли ĕçсене пурнăçа кĕртсе пымалла.

13. Пусуçаврăнăшсен уйĕсенче культурăсене вырнаçтарса тухнă чухне çаксене хисепре тытмалла:

а) нумай çула пыракан курăксене пучахлă тырăсен айне—таса çĕртмесем çине акăнакан кĕрхи тырăсен айне, таса çĕртме çине акăнакан кĕрхи тырăсем хыççăн акмалли çурхи тырăсен айне акмалла;

б) пучахлă тырăсене пучахлă тырăсем хыççăн 2 çултан ытла йĕркеренех акмалла мар;

в) йĕтĕн долгунеца пĕтĕмпех икĕ çул хушши клевер пулнă вырăнта акмалла;

г) уйхирти пусуçаврăнăшсенче çĕрулмине, правило пекех, кĕрхи культурăсем хыççăн клевер е пăрça йышши культурăсем пулнă вырăна лартмалла;

д) кĕрхи тулăна, правило пекех, хура выртнă тата ир сухаланă çĕртме пуссине акмалла, çурхи тулăна вара клевер пулнă вырăнта пропашной тата пăрça йышши культурăсем хыççăн, çавăн пекех çемçетнĕ тата таса çĕртме пуссине акнă кĕрхи тырăсем хыççăн акмалла;

е) вăрлăх тумалли клевера, правило пекех, акнă хыççăн иккĕмĕш çул усă курмалли уйсенче хăвармалла, çакăнпа килĕштерсе вара 7—8 уйлă, клевер акнă çĕртме пуссиллĕ пусуçаврăнăшсенче вăрлăх тума хăварнă клевер йышăнса тăнă вырăна çурхи культурăсене акма хăвармалла.

14. Чăваш АССР Совнаркомĕпе ВКП(б) Обкомĕ «Тислĕке пухас тата сыхласа усрас, торф кăларас тата унпа çĕре çемçетме усă курас тĕлĕшпе тумалли ĕçсем çинчен» 1940 çулти декабрĕн 18-мĕшĕнче йышăннă постановленине пурнăçа çителĕксĕр кĕртсе пынине палăртнă туса, Наркомзема, райсоветсен исполкомĕсене, ВКП(б) райкомĕсене тата колхозсен председателĕсене çÿлте кăтартса панă постановленине пĕтĕмпех пурнăçа кĕртмелле тума хушас. 1942 çулти июлĕн 1-мĕшĕнчен кая юлмасăр, выльăх-чĕрлĕх ĕрчетекен кашни фермăпа кашни вите çумĕнче тислĕк сыхласа усрамалли вырăнсем туса пĕтермелле, вĕсенче простой майпа жижеприемник (шĕвексене пухмалли вырăн) тумалла.

1941 çултан пуçласа, çуллахи вăхăтра çĕре çемçетме торф кăларма тытăнмалла. 1941 çулта çуллахи вăхăтра çĕре çемçетес ĕçре усă курма торф кăлармалли плана 400 пин тонна чухлĕ çирĕплетес, ăна районсем тăрăх 4-мĕш номерлĕ приложенире кăтартнă пек пайласа парас.

15. Колхозсенче выльăх апачĕн базине лайăхлатас шутпа, пĕчĕк тухăçлă çарансемпе выльăх çÿретмелли вырăнсене лайăхлатас тĕлĕшпе тумалли ĕçсене организацилемелле — вĕсене сухаласа тата ун хыççăн залужени туса тĕпренех лайăхлатмалла, çавăн пекех простой мероприятисемпе те лайăхлатмалла.

Пусуçаврăнăшне пĕтĕмĕшпех пурнăçа кĕртнĕ тĕле выльăх апачĕ тумалли пĕчĕк тухăçлă вырăнсене тĕпренех лайăхлатмалли плана 5.000 гектар тата 1941 çулта простой майсемпе лайăхлатмалли плана 15 пин гектар чухлĕ çирĕплетес, ăна районсем тăрăх 5 мĕш номерлĕ приложенире кăтартнă пек пайласа парас.

16. Наркомзема, райсоветсен исполкомĕсене тата ВКП(б) райкомĕсене колхозсенче тĕрĕс пусуçаврăнăшсем кĕртес (пусуçаврăнăшсем тумалли проекта, йышăннă пусуçаврăнăшсем çине куçмалли тата пусуçаврăнăшсене пурнăçа кĕртмелли плана хатĕрлес) ĕçе, çавăн пекех пур пек пусуçаврăнăшсене йĕркелес ĕçе 1943 çултан кая юлмасăр туса пĕтерме, ăна çулталăксемпе районсем çине çапла пайласа тума хушас:

Районсен ячĕсем	Пусуçаврăнăш тумалли колхозсен хисепĕ		
	1941 ç.	1942 ç.	1943 ç.
Улатăр	—	20	—
Элĕк	—	80	12
Вăрнар	—	43	—
Йĕпреç	38	—	—
Ишлей	30	47	—
Калинински	—	—	58
Канаш	—	—	43
Куславкка	—	—	51
Комсомольски	11	—	—
Хĕрлĕ Чутай	33	10	—
Кувакино	—	—	17
Сĕнтĕрвăрри	—	41	—
Октябрьски	39	12	—
Первомайски	29	—	—
Пăрачкав	—	43	—
Советски	30	50	—
Сĕнтĕр	—	51	—
Красноармейски	33	30	—
Вăрмар	—	—	54
Çĕрпÿ	—	—	102
Шупашкар	—	49	46
Чкаловски	7	—	—
Шăмăршă	14	—	—
Шăхасан	—	—	67
Çĕмĕрле	—	—	16
Етĕрне	—	24	—
Елчĕк	3	—	—
Тăвай	33	—	—
Шупашкар хули	—	—	4
Чăваш АССР тăрăх	300	500	470

17. Пусуçаврăнăшсене палăртса хатĕрлеме тата туса йĕркелеме çакăн пек йĕрке тăвас:

а) МТС обслуживанинче тăракан колхозсенче пусуçаврăнăшсем тăвас тĕлĕшпе тумалли ĕçсене организацилес тата тÿррĕмех ертсе пырас ĕçе МТС çине хураççĕ, пĕтĕм район тăрăх—районсенчи исполнительнăй комитетсем çине;

б) пусуçаврăнăш тумалли проекта хатĕрлессине (пусуçаврăнăшĕн никĕсĕсене палăртас ĕçе, уйсене вырнаçтарса тухмалли плана, пусуçаврăнăш çине куçмалли плана т. ыт. ĕçсене) тÿррĕмех колхозра, колхоз правленийĕ тăвать, çак ĕçе тунă çĕрте çĕрйĕркелекенпе, зоотехникпа тата ытти специалистсемпе пĕрле агроном ертсе пырать;

Колхозсен çĕрĕсен лайăх пахалăхлă планĕсем çук пулсан, çĕрсен планĕсене ÿкерсе илеççĕ;

в) колхозра палăртса хатĕрленĕ пусуçаврăнăш проекчĕ тĕрĕс пулнине, ăна государствăн планлă заданийĕсемпе килĕштерсе тунине, культурăсем мĕнле черетленсе пынине, уйсене мĕнле вырнаçтарса тухнине тата пусуçаврăнăш çине куçмалли плана районри çĕрĕç пайĕ тĕрĕслет, çакăн хыççăн пусуçаврăнăш тумалли проекта колхозниксен пĕрлехи пухăвĕ йышăнать тата районри исполнительнăй комитет çирĕплетет; ăна çирĕплетнĕ çĕрте обязательнă йĕркепех колхоз председателĕ, проекта палăртса хатĕрленĕ чух хутшăнса ĕçленĕ агроном тата çĕрйĕркелекен пулмалла;

г) пусуçаврăнăшсен проекчĕсене пурнăçа кĕртес (уйсем касса йĕркелес) ĕçе проектсене çирĕплетнĕ хыççăн пĕр уйăхлă срокран кая юлмасăр тăваççĕ (хĕллехи тапхăрсăр пуçне), çакăн хыççăн районри исполнительнăй комитет колхозсене çакăн пек документсем парать:

пĕр уйăхлă срокра—пусуçаврăнăшсене çирĕплетни çинчен çырнă протокол, вĕсем çине куçмалли план (унта агротехникăллă тĕп мероприятисене кăтартса памалла), уйсене вырнаçтарса тухмалли чертеж; çитес çулти февраль уйăхĕнчен кая юлмасăр—колхоз çĕрĕсен планĕ, çав план çине пусуçаврăнăшсен уйĕсене, бригадăсен участокĕсене, улма-çырла йывăççисем лартнă вырăнсене, хăмла вырăнĕсене, колхозăн хуçалăхпа производство центрĕсене т. ыттисене те кăтартса памалла.

Халиччен туса йĕркеленĕ пусуçаврăнăшсем сыхланса юлакан колхозсене çÿлте асăннă документсенче çав пусуçаврăнăшсене районри исполнительнăй комитет çак постановленире палăртса панă йĕркепе тĕрĕслесе çирĕплетнĕ хыççăн параççĕ.

18. Наркомзема, райçĕрĕç пайĕсене тата МТС-сене пусуçаврăнăшсем енĕпе тумалли ĕçсене тума кирлĕ чухлĕ агрономсем, зоотехниксем тата ытти специалистсем уйăрма, çак ĕçе тÿррĕмех колхозсенче ĕçлекен агрономсемпе зоотехниксене явăçтарма хушас.

19. Наркомзема 1941—1942 çулсенче агрономсемпе çĕрйĕркелекенсене тĕрĕс пусуçаврăнăшсем тăвас ыйтусем тăрăх инструкцисем парас ĕçе туса ирттерме, колхозри мĕрщиксене, çавăн пекех торф кăларас тата унпа удобрени вырăнĕнче усă курас тĕлĕшпе ĕçлекен техниксемпе колхоз бригадирĕсене кирлĕ чухлĕ вĕрентсе хатĕрлеме хушас.

20. Республикăри учрежденисемпе предприятисен руководителĕсене çакна тума хушас: предприятисемпе учрежденисенче хăйсен специальноçĕпе ĕçлемен çĕрйĕркелекенсене, агрономсене тата зоотехниксене ĕçрен хăтармалла тата 1941 çулти июнĕн 15-мĕшĕнчен кая юлмасăр Наркомзем аллине памалла.

21. Çапла тăвас: пусуçаврăнăшсем тумалли çулталăк планне тултарнăшăн тата ирттерсе тултарнăшăн, ĕçĕн пахалăхĕ лайăх пулсан, çĕр йĕркелекенсемпе агрономсем пĕр уйăхри ĕçукçи чухлĕ премии илеççĕ.

22. Наркомзема, райсоветсен исполкомĕсене тата ВКП(б) райкомĕсене колхозсем валли тырпул акма паракан заданисене колхозра пурнăçа кĕртнĕ пусуçаврăнăшсемпе килĕштерсе тума хушас.

23. Колхозсен правленийĕсене, районсенчи исполнительнăй комитетсене тата Наркомзема пусуçаврăнăшсене çĕмĕрме чарас. Пусуçаврăнăшсене Чăваш АССР Совнаркомĕн решенийĕ тăрăх кăна улăштарма юрать.

24. Районсенчи исполнительнăй комитетсене тата ВКП(б) райкомĕсене çакна тума хушас: тĕрĕс пусуçаврăнăшсем тăвас тĕлĕшпе мĕнпур ĕçсене мĕнле туса пынине куллен тĕрĕслесе тăмалла, кашни колхозра ялхуçалăхĕн мĕнпур отраслисене вăйлатас тата колхозсен пĕтĕм çĕрĕсемпе культурăллă усă курас тĕлĕшпе тумалли ĕçсен комплексне палăртса хатĕрлемелле.

Пусуçаврăнăшсем тăвас тĕлĕшпе ĕçлекен çĕрйĕркелекенсем, агрономсем тата ялхуçалăхĕн ытти специалисчĕсем валли кирлĕ условисем туса памалла.

Чăваш АССР Совнаркомĕн Председателĕ **А. СОМОВ.**

ВКП(б) Обком секретарĕ **И. ЧАРЫКОВ.**

1-мĕш №-лĕ приложени

Çĕнĕ çĕрсене акма юрăхлă тумалли план

Районсен ячĕсем	Гектар
Улатăр	500
Йĕпреç	900
Комсомольски	100
Хĕрлĕ Чутай	300
Кувакино	100
Первомайски	500
Пăрачкав	600
Сĕнтĕр	300
Шăмăршă	200
Çĕмĕрле	500
Чăваш АССР тăрăх	4000

2-мĕш номерлĕ приложени

Чăваш АСС Республикинчи районсем тăрăх пусуçаврăнăшсем тунă çулта акса тумалли çĕр лаптăкĕсен планĕ

РАЙОНСЕН ЯЧĔСЕМ	Таса çĕртмесем	Акмалли пĕтĕм çĕрсем	Тĕштырă культурисем	Вăл шутра		Техническиi культурăсем	Пахча-çимĕç тата бахча культурисем				Выльăх апачĕ тумалли культурăсем			
				Кĕрхи культурăсем	Çурхи тĕштырă тата пăрçа-ясмăк культурисем		Пĕтĕмпе	Вăл шутра			Пĕтĕмпе	Вăл шутра		
								Çĕрулми	Спирт завочĕсен зонинче	Крахмал завочĕсен зонинче		Нумай çула пыракан курăксем	Пĕр çула пыракан курăксем	Тымар-çимĕçсемпе силослăх культурăсем
Улатăр	4828	19406	13421	5300	8121	1000	1030	850	—	—	3955	3655	—	300
Элĕк	6926	26930	19218	8132	11086	1000	1350	1200	—	380	5362	4942	—	420
Вăрнар	5250	19910	14394	6600	7794	700	920	800	—	200	3896	3596	—	300
Йĕпреç	4552	20048	13201	5382	7819	700	1440	1300	—	700	4707	4407	—	300
Ишлей	6810	27855	19125	8500	10625	500	1820	1600	—	430	6410	5990	—	420
Калинински	5140	21176	14458	6510	7948	800	1470	1300	—	500	4448	4128	—	320
Канаш	5174	23574	16322	7089	9233	500	1170	900	—	—	5582	5032	200	350
Куславкка	5305	21119	14509	6568	7941	300	1380	1100	—	556	4930	4600	—	330
Комсомольски	6700	24365	17432	8200	9232	600	970	850	—	850	5363	4483	500	380
Хĕрлĕ Чутай	5257	22026	15296	6400	8896	800	1150	1000	—	—	4780	4450	—	330
Кувакино	5800	22531	15203	6455	8748	1100	1020	900	—	—	5208	4858	—	350
Сĕнтĕрвăрри	3200	13741	9044	3954	5090	200	1940	1700	1700	—	2557	2357	—	200
Октябрьски	5845	24319	16760	7514	9246	300	1830	1700	600	—	5429	4869	200	360
Первомайски	4401	17573	11433	5300	6133	600	980	900	—	900	4560	4000	300	260
Пăрачкав	7300	29172	20717	8500	12217	1200	1100	1000	—	—	6155	5205	500	450
Советски	5775	23769	16558	7300	9258	900	1330	1200	500	—	4981	4321	300	360
Сĕнтĕр	6800	27109	19300	8527	10773	700	1550	1400	—	—	5559	4939	200	420
Красноармейски	6280	26338	17968	7290	10048	600	1870	1700	—	1700	5900	5100	400	400
Вăрмар	8438	35889	24750	10693	14057	600	2130	1900	—	1454	8409	7179	700	530
Çĕрпÿ	8600	34005	23854	10550	13304	550	2040	1800	—	900	7561	6741	300	520
Шупашкар	5400	21729	15504	7000	8504	150	1600	1300	—	—	4475	4145	—	330
Чкаловски	6400	25424	17584	8430	9154	600	1000	900	—	900	6240	5560	300	380
Шăмăршă	4560	18798	13258	5319	7939	450	820	700	—	400	4270	4040	—	230
Шăхасан	7427	30725	21798	10100	11698	600	1350	1150	—	470	6977	6347	300	330
Çĕмĕрле	3290	14170	9562	4035	5527	650	960	700	—	—	2998	2778	—	220
Етĕрне	4300	18263	11879	5450	6429	500	2370	2200	2200	—	3514	3034	200	280
Елчĕк	9100	36481	25041	11300	13741	700	2200	2000	—	1860	8540	7680	300	560
Тăвай	6000	25933	18079	7500	10579	700	1020	900	—	—	6134	5454	300	380
Шупашкар хули	142	522	332	172	160	—	90	50	—	—	100	100	—	—
ЧАССР тăрăх пĕтĕмпе	165000	673000	466000	205000	261000	18000	40000	35000	5000	12200	149000	134000	5000	10000

3-мĕш №-лĕ приложени

Чăваш АСС Республикинчи колхозсенче пусуçаврăнăшсем тунă çулта улма-çырла сачĕсене çĕнĕрен лартмалли план (гектарпа)

Районсен ячĕсем	Пĕтĕмпе
Улатăр	180
Элĕк	500
Вăрнар	220
Йĕпреç	300
Ишлей	500
Калинински	220
Канаш	200
Куславкка	350
Комсомольски	320
Хĕрлĕ Чутай	320
Кувакино	180
Сĕнтĕрвăрри	350
Октябрьски	120
Первомайски	220
Пăрачкав	200
Советски	360
Сĕнтĕр	600
Красноармейски	480
Вăрмар	300
Çĕрпÿ	600
Шупашкар	700
Чкаловски	280
Шăмăршă	320
Шăхасан	500
Çĕмĕрле	230
Етĕрне	200
Елчĕк	400
Тăвай	200
Шупашкар хули	50
ЧАССР тăрăх	9600

4-мĕш №-лĕ приложени

1941 çулта çуллахи вăхăтра торф кăлармалли план (пиншер тоннăпа)

Районсен ячĕсем	Çуллахи вăхăтра торф хатĕрлемелле
Улатăр	10
Элĕк	15
Вăрнар	18
Йĕпреç	12
Ишлей	20
Калинински	20
Канаш	25
Куславкка	15
Комсомольски	5
Хĕрлĕ Чутай	25
Кувакино	3
Сĕнтĕрвăрри	25
Первомайски	10
Октябрьски	15
Пăрачкав	15
Советски	15
Сĕнтĕр	22
Красноармейски	20
Вăрмар	8
Çĕрпÿ	8
Шупашкар	10
Чкаловски	5
Шăмăршă	7
Шăхасан	16
Çĕмĕрле	23
Етĕрне	15
Елчĕк	3
Тăвай	15
ЧАССР тăрăх пĕтĕмпе	400

5-мĕш №-лĕ приложени

Выльăх апачĕ тумалли çĕрсене лайăхлатмалли план (гектарпа)

Районсен ячĕсем	Пусуçаврăнăшсем тунă çулта тĕпренех лайăхлатмалла	1941 çулта ахаль майпа лайăхлатмалла
Улатăр	300	800
Элĕк	400	500
Вăрнар	400	300
Йĕпреç	100	200
Ишлей	250	700
Калинински	300	500
Канаш	100	250
Куславкка	200	800
Комсомольски	50	450
Хĕрлĕ Чутай	200	900
Кувакино	200	650
Сĕнтĕрвăрри	120	550
Октябрьски	130	500
Первомайски	200	450
Пăрачкав	200	900
Советски	300	500
Сĕнтĕр	350	800
Красноармейски	150	500
Вăрмар	100	400
Çĕрпÿ	100	650
Шупашкар	100	750
Чкаловски	—	200
Шăмăршă	100	300
Шăхасан	100	400
Çĕмĕрле	250	500
Етĕрне	200	800
Елчĕк	50	300
Тăвай	50	450
Шупашкар хули	—	—
ЧАССР тăрăх	5000	15000

Çулйĕрсене лайăх пăхса усрар!

Етĕрне—Çĕмĕрле хушшинчи тракт валли

Районра малта пыракан «Арабось», «Хĕрлĕ Кĕтне», «Маяк», «Çĕнĕ пурнăç», «Социализм» колхозсем çуракинчи тĕп ĕçсене пĕтернĕ хыççăн, чул хатĕрлесе Вăрмар станцине турттарма пуçларĕç. Майăн 30-мĕшне пурĕ 12 вагон 205 кубометр чул Етĕрнепе Çĕмĕрле çулне тунă çĕре янă. Виçĕ пин кубометр чул хатĕрлесе ярассине июнĕн 15-мĕшне пурнăçлама тăрăшаççĕ.

Вăрмар р. **Т. КОЖИН.**

Çулйĕр строительствине вăйлатма тăрăшмаççĕ

Шăхасан районĕ çулйĕр строительствинче Канаш районĕпе ăмăртса ĕçлет. Кăçал пирĕн çĕнĕрен 1,5 километр тăршшĕ çул çине чул сарса тухмалла, 42 метр тăршшĕ кĕпер тумалла, 13 километр тăршшĕ çула юсамалла.

Çак ĕçсем валли сахал мар материалсем кирлĕ. Анчах вĕсене хатĕрлесси ку таринччченех çителĕксĕр пырать. План тăрăх 1758 кубометр чул хатĕрлемелле пулнă. 654 кубометр кăна турттарса килнĕ. Хăйăр 5175 кубометр кирлĕ. 1854 кубометр çеç хатĕрленĕ. Йывăç та çителĕклĕ хатĕрлесе хуман.

Çурхи шыв чылай çулсене çĕмĕрсе пĕтернĕ. Уйрăмах Вăрнар—Хĕрлĕ Чутай хушшинчи çул çырмаланса, ванса пĕтнĕ, хăшпĕр çĕрте çул варрине шыв татса кайнă. Çĕнĕрен чул сарса çул тума майăн 5-мĕшĕнче тытăннă пулин те, çак ĕç питĕ вăраххăн пулса пырать.

И. ИГОЛКИН.

Шăхасан районĕнчи çулйĕр пайĕн техникĕ.

Çулсем япăх

Ишлей районĕ тăрăх автомашинăпа тухса çÿрес пулсан, темĕн чухлĕ хĕн-хур курма тивет. Аçта килчĕ унта çырма-çатра.

Шупашкар — Вăрнар хушшинчи çул, ăна пăхса тăман пирки, пăсăлса пĕтрĕ.

Çулсем начар пирки мĕнчухлĕ горючи пĕтет пулĕ!

Çапла вара государствăна пинĕ-пинĕпе сиен кÿретпĕр. Анчах çакă районри çулйĕр пайне те, райсовет исполкомне те интереслентермест.

Шофер **Е. ПИКШИКОВ.**

Государствӑн Виҫҫӗмӗш Пятилетка (тӑваттӑмӗш ҫулхи кӑларӑм) Заемне ҫырӑнас ӗҫе иртерессипе ҫинчен

ВЦСПС Президиумӗн постановленийӗ

Советлӑ Социализмлӑ Республикӑсен Союзӗн Правительстви йышӑннӑ постановлени тӑрӑх Государствӑн Виҫҫӗмӗш Пятилетка (тӑваттӑмӗш ҫулхи кӑларӑм) Заемӗ тухрӗ.

Профессиллӗ Союзсен Пӗтӗм Союзри Центральнӑй Совечӗн Президиумӗ фабрикӑсемпе заводсенчи тата вырӑнти мӗнпур комитетсене рабочисемпе служащисене, мӗнпур ӗҫҫыннисене ҫакӑн ҫинчен анлӑн ӑнлантарса пама хушать: Государствӑн Виҫҫӗмӗш Пятилетка (тӑваттӑмӗш ҫулхи кӑларӑм) Заемӗнчен пухӑнакан средствӑсем, халиччэнхи заемсенчен пухӑннӑ средствӑсем пекех, пӗтӗмӗшпех социализмлӑ халӑх хуҫалӑхне малалла вӑйлатас ӗҫе, Совет Союзӗн оборона хӑватне малалла ҫирӗплетес ӗҫе каяҫҫӗ.

Профсоюз организацийӗсем рабочисене, служащисене тата мӗнпур ӗҫҫыннисене ҫавӑн пекех ҫакӑн ҫинчен ӑнлантарса пама тивӗҫлӗ: пирӗн ҫӗршывра государство заемӗсем ӗҫҫыннисен перекетленӗ средствисене сыхласа усрамалли чи шанчӑклӑ средство пулса тӑраҫҫӗ, вӗсем социализмлӑ государствӑри халӑх хуҫалӑхӗшӗн калама ҫук пысӑк вырӑн йышӑнса тӑраҫҫӗ кӑна мар, тата подписчиксене тӳррӗмех хӑйсене сахал мар доходсем — облигацисем тӑрӑх выигрышсемпе процентсем параҫҫӗ.

Рабочисене, работницӑсене, инженерсене, техниксене, научнӑй работниксене, врачсене, учительсене, искусство работникӗсене тата служащисене Государствӑн Виҫҫӗмӗш Пятилетка (тӑваттӑмӗш ҫулхи кӑларӑм) Заемне ик-виҫ эрнери ӗҫукҫи чухлӗ ҫырӑнма, пысӑк ӗҫукҫи илекеннисене пӗр уйӑхри ӗҫукҫи чухлӗ ҫырӑнма сӗнес пулать.

Профессиллӗ Союзсен Пӗтӗм Союзри Центральнӑй Совечӗн Президиумӗ ҫакна ҫирӗппӗн шанса тӑрать: Государствӑн Виҫҫӗмӗш Пятилетка (тӑваттӑмӗш ҫулхи кӑларӑм) Заемне рабочисемпе служащисем, иртнӗ ҫулсенчи пекех, пурте пӗр ҫын пек пӗр шухӑшлӑ пулса ҫырӑнӗҫ. Ҫапла тунипе Совет Союзӗнчи ӗҫҫынни массисем хӑйсен социализмлӑ организованноҫне, хӑйсем ӗҫлесе илсе перекетленӗ средствӑсемпе социализмлӑ аслӑ тӑван ҫӗршывӑн хуҫалӑхпа ҫар хӑватне малалла ҫирӗплетес ӗҫе хутшӑнма хатӗр тӑнине, Ленин—Сталин ӗҫне, коммунизм ӗҫне вӗҫӗ-хӗррисӗр парӑннине татах тепӗр хут кӑтартса парӗҫ.

Ҫӗнӗ заема ҫырӑнас ӗҫ пысӑк ҫӗкленӳпе иртсе пырать

Мускаври «Серп и молот» заводри сталеварсем, прокатчиксем, сталепроволочниксем, инженерсемпе техниксем тата служащисем Виҫҫӗмӗш Пятилетка (тӑваттӑмӗш ҫулхи кӑларӑм) Заемне кӑларни ҫинчен калакан пӗлтерӗве пысӑк хаваслӑхпа саламласа кӗтсе илнӗ.

Заводри цехсемпе отделсенче нумай ҫынлӑ митингсем пулса иртнӗ. Ҫак митингсенче рабочисем хӑйсен пӗр уйӑхри тата виҫӗ эрнери ӗҫукҫине государствӑна кивҫен пама, ӗҫ тухӑҫлӑхне хӑпартма, нумайрах металл кӑларма пулнӑ. Сталепроволочнӑй цехра цех начальникӗ Осипов юлташ ҫӗнӗ заем ҫинчен кӗскен каласа пӗлтернӗ. Унтан механически мастерскойра ӗҫлекен мастер Пугачев юлташ, заводра 42 ҫул хушши ӗҫленӗскер, сӑмах илнӗ.

— Паян эпӗ, — тенӗ вӑл, — пирӗн правительство ҫӗнӗ заем кӑларни ҫинчен пӗлтӗм. Эпӗ уйӑхра 1260 тенкӗ ӗҫлесе илетӗп, 1300 тенкӗлӗх заем ҫырӑнатӑп. Эпӗ пӗлетӗп, пирӗн заемсенчен пухӑннӑ средствӑсем халӑх хуҫалӑхне ҫирӗплетес, хамӑрӑн юратнӑ Хӗрлӗ Ҫарпа Тинӗс-Ҫар Флотне боевой техникӑпа вӑйлатас ӗҫе каяҫҫӗ.

Митингра резолюци йышӑннӑ. Резолюцире ҫапла каланӑ: «Эпир, «Серп и молот» заводри рабочисем, инженерно-технически работниксем тата служащисем правительство ҫӗнӗ заем кӑларасси ҫинчен йышӑннӑ постановленине саламлатпӑр. Эпир пурте, пӗр ҫын пек пулса, Виҫҫӗмӗш Пятилетка (тӑваттӑмӗш ҫулхи кӑларӑм) Заемне ҫырӑнатпӑр, ҫакӑнпа вара хамӑр партине, правительствӑна, тӑван Сталин юлташа юратнине тата пӗтӗм чӗререн парӑннине татах тепӗр хут кӑтартса паратпӑр».

Совет заемӗсем

(Справка)

ССР Союзӗн государство заемӗсене ӗҫҫыннисем питех те хапӑл туса кӗтсе илеҫҫӗ. Ҫакна ӑна цифрӑсем лайӑх кӑтартса параҫҫӗ: Индустриализацин пӗрремӗш заемне (1927 ҫулта кӑларнӑ) 200 миллион тенкӗлӗх ҫырӑннӑ, ҫулталӑк иртнӗ хыҫҫӑн Индустриализацин иккӗмӗш заемне кӑларсан, ӑна вара 490 миллион тенкӗлӗх — икӗ хут ҫурӑ нумайрах ҫырӑннӑ. Ҫавӑнтанпа ӗнтӗ заемсене ҫырӑнакансен хисепӗпе подписка сумми ҫулсеренех ӳссе пырать. 1930 ҫулта подписка сумми миллиард тенкӗ ытла пулнӑ, 1937 ҫулта 5 миллиард тенке яхӑн ӳснӗ, 1940 ҫулта вара 9.433 миллион тенкӗ пулнӑ.

Кашни ҫулах подписка сумми кӑларнӑ заем сумминчен иртсе каять. СССР Оборонине Тӗреклетмелли Заема (1937 ҫул) тӑватӑ миллиард тенкӗлӗх кӑларнӑ пулсан, ӑна 4.932 миллион тенкӗлӗх ҫырӑннӑ. 1940 ҫулта Виҫҫӗмӗш Пятилетка (виҫҫӗмӗш ҫулхи кӑларӑм) Заемне 8 миллиард тенкӗлӗх кӑларнӑ, подписка сумми вара унтан 1.433 миллион тенкӗ пысӑкрах пулнӑ. Колхозлӑ ялта та заемсене ҫырӑнасси чылай ӳснӗ: 1939 ҫулта 1.138 миллион тенкӗлӗх ҫырӑннӑ, 1940 ҫулта—1.603 миллион тенкӗлӗх.

Заем тытакансен — облигацисене мӑнаҫлӑ та савӑнӑҫлӑ туйӑмпа туянакан совет патриочӗсен хисепӗ те ӳссех пырать. 1927 ҫулта заема 6 миллион ҫын ҫырӑннӑ, пӗлтӗрхи заема вара 60 миллион ҫын ҫырӑннӑ.

Сталинла пятилеткӑсен ҫулӗсенче пирӗн ҫӗршыври ӗҫҫыннисем государствӑна пурӗ 45,6 миллиард тенкӗ кивҫен панӑ, вӑл шутран пӗрремӗш пятилеткӑра—5,9 миллиард тенкӗ, иккӗмӗшӗнче—19 миллиард тенкӗ, виҫҫӗмӗш пятилеткӑн виҫӗ ҫулӗ хушшинче кӑна вара—20,7 миллиард тенкӗ.

Подписка сумми пӗрмаях ӳссе пыни ӗҫҫыннисен пурнӑҫӗ кулленех лайӑхланса пынинчен килет. Улшӑнми хаксемпе шутласан, халӑх доходӗсем 1937 ҫулта 96 миллиард тенкӗ пулнинчен 1940 ҫулта 125,5 миллиард тенке ҫити ӳснӗ. Ҫак виҫӗ ҫул хушшинче ӗҫукҫи фончӗ 82,2 миллиард тенкӗрен 123,7 миллиард тенке ҫити ӳснӗ.

Социализмлӑ халӑх хуҫалӑхӗ вӑйланса чечекленни пирӗн бюджетра лайӑх курӑнса тӑрать. ССР Союзӗн 1-мӗш созыври Верховный Совечӗн VIII-мӗш Сессийӗ 1941 ҫулти бюджета 216.840 миллион тенкӗ ҫирӗплетрӗ. Бюджетри мӗнпур ассигнованисен ҫурри ытларах пайӗ халӑх хуҫалӑхӗпе культура ӗҫӗ валли укҫа-тенкӗ парса тӑнӑ ҫӗре, виҫӗ пайӗнчен пӗр пайне яхӑн—70,9 миллиард тенкӗ—оборонӑна ҫирӗплетес ӗҫе каять.

Государство бюджечӗн никӗсӗ — социализмлӑ хуҫалӑхӑн накоплениийӗсем. Кӑҫалхи ҫул вӗсем пӗтӗм доходсен вунӑ пайӗнчен тӑхӑр пайӗ шутланаҫҫӗ, 192 миллиард тенке ҫитеҫҫӗ. Государство бюджечӗн доходӗсенче заемсем те чылаях пысӑк вырӑн йышӑнса тӑраҫҫӗ. Капитализмлӑ ҫӗршывсенче заемсем ӗҫҫыннисен массисене пусмӑрламалли средство пулса тӑраҫҫӗ, империализмлӑ вӑрҫӑсем сарса пынӑ ҫӗре каяҫҫӗ пулсан, пирӗн заемсем социализмӑн материаллӑ базине сарас ӗҫе каяҫҫӗ, вӗсем ӗҫҫыннисен пурнӑҫне лайӑхлатма пулӑшаҫҫӗ, Советсен ҫӗршывӗн оборонӑллӑ хӑватне ҫирӗплетеҫҫӗ. ССР Союзӗнчи капитальнӑй расходсен пӗтӗм сумминче государство заемӗсем пӗрремӗш пятилеткӑра 11,5 процент, иккӗмӗшӗнче—16,5 процент, виҫҫӗмӗшӗнче—19 процент чухлӗ вырӑн йышӑнса тӑнӑ.

Заемсенчен пухӑнакан средствӑсенчен чылаях пысӑк суммӑсем вырӑнти бюджетсене, социаллӑ-культурӑллӑ ӗҫсене каяҫҫӗ. 1940 ҫулта кӑна ҫав отчисленисем 5,3 миллиард тенкӗ шутланнӑ. Ӗҫҫыннисем заемсенчен илекен доходсем те пысӑк: сталинла пятилеткӑсен ҫулӗсенче облигаци тытакансене 7,1 миллиард тенкӗ доход тӳленӗ.

(ТАСС).

ЕВРОПӐРИ, АФРИКӐРИ ТАТА АЗИРИ ВӐРҪӐ

(Вӑрҫӑ ӗҫӗсен дневникӗ)

Англипе Германи хушшинчи фронтра — Германин авиацийӗн активлӑхӗ. Ыран июнӗн 1-мӗш тенӗ чух ҫӗрле, тенӗ Германи командованийӗн сводкинче, Германи самолечӗсен соединенийӗсем Хӗвеланӑҫ тата Кӑнтӑр Англи ҫыранӗсем ҫинчи ҫар объекчӗсем ҫине бомбӑсем пырса пӑрахнӑ. Атлантика океанӗнче Германин разведка тӑвакан самолечӗсем Англин пӗр подводнӑй лодкине путарнӑ. Ыран июнӗн 2-мӗш тенӗ чух ҫӗрле Германи бомбардировщикӗсен соединенийӗсем Англири Манчестр порчӗ ҫине бомбӑсем пырса пӑрахнӑ. Кунсӑр пуҫне, Англин кӑнтӑр-хӗвеланӑҫ тата кӑнтӑр ҫыранӗсенчи портсем ҫине пырса тапӑннӑ.

Германи самолечӗсем Англин сутуллӑ тумалли 2 пароходне путарнӑ.

Англи авиацийӗн ӗҫӗсем пысӑках пулман.

* * *

Германи командованийӗн сводкинче каланӑ тӑрӑх, **Вӑтаҫӗр тинӗсӗн** бассейнӗнче Крит утравӗ ҫинчи вӑрҫӑ ӗҫӗсем вӗҫнелле ҫывхарса килеҫҫӗ. Июнӗн 1-мӗшӗнче, тенӗ малалла сводкӑра, Германи войскисем Хора-Сфакион портне туртса илнӗ (Критӑн кӑнтӑр ҫыранӗн хӗвеланӑҫ енчи пайӗнче). Утравӑн шалти районӗсенче кӗрешӳ пырать-ха. Англи авиацийӗ, тенӗ Англи командованийӗн сводкинче, Малемипе Гераклионри аэродромсем ҫине бомбӑсем пырса пӑрахнӑ.

Рейтер агентстви ҫапла пӗлтерет: Крит утравӗ ҫинчи ҫапӑҫусенче пулнӑ англичансен 15 пине яхӑн салтакӗ Египета пырса ҫитнӗ. Крит утравӗ ҫинчи вӑрҫӑ ӗҫӗсем пирки Рейтер агентстви ҫапла ҫырать: утрав ҫинчи операцисем вӑхӑтӗнче Германи енчен ҫапӑҫусене пӗр пин самолетран кая мар хутшӑннӑ. Германин ҫӗршер самолетне пӗтерсе тӑкнӑ. Нимӗҫсен утрав ҫине анса юлнӑ парашютлӑ дивизине уйрӑмах пысӑк сухатусем кӳнӗ. Англи командованийӗн представителӗ каланӑ тӑрӑх, «Малеми аэродромне туртса илме парашютистсем мар, бомбардировщиксемпе истребительсем пулӑшнӑ, ҫакӑнпа усӑ курса нимӗҫсем унта сывлӑшри десанта антарса хӑварма пултарнӑ». Ассошиэйтед пресс агентствин Каирти корреспонденчӗ пӗлтернӗ тӑрӑх, Крит утравӗ ҫинчен Египета куҫса кайнӑ Англи салтакӗсем хӑйсем кӑмӑлсӑр пулни ҫинчен калаҫҫӗ, Англи авиацийӗ вӑйсӑр пулнипе Германи самолечӗсем Англи войскисем ҫине вӑйлӑн бомбӑсем пыра-пыра пӑрахма тата пулеметсенчен пырса пеме пултарчӗҫ, тесе кӳренеҫҫӗ. Англи салтакӗсем шутланӑ тӑрӑх, ҫакӑ вӑл Крит ҫинче англичансене ҫӗмӗрсе тӑкнин тӗп сӑлтавӗ пулса тӑрать.

Ҫурҫӗр Африкӑра, Тобрук районӗнче, Германи командованийӗн сводкинче каланӑ тӑрӑх, артиллерипе разведчиксен ӗҫӗсем палӑраҫҫӗ. Германипе Итали авиацийӗ Тобрукри порт сооруженийӗсемпе Англин портра тӑракан суднисем ҫине бомбӑсем пырса пӑрахнӑ. Англи самолечӗсем, тенӗ Англи сводкинче, Бенгази ҫине бомбӑсем пырса пӑрахнӑ. Бомбӑсене мол ҫине пӑрахнӑ. Соллум секторӗнче нимӗнле пысӑк ӗҫсем те пулман.

Итали командованийӗн сводкинче каланӑ тӑрӑх, **Хӗвелтухӑҫ Африкӑра,** Абиссинире, Амхарпа Галла-Сидамо облаҫӗсенче ҫапӑҫусем пыраҫҫӗ. Англин Ҫывӑхри Хӗвелтухӑҫӗнчи сывлӑш вӑйӗсен командованийӗ кӑларнӑ коммюникере каланӑ тӑрӑх, Англи авиацийӗ Италин Гимби ҫывӑхӗнчи (Аддис-Абеба патӗнчен хӗвеланӑҫ енче) чаҫӗсем ҫине пырса тапӑннӑ.

* * *

Рейтер агентствин Каирти корреспонденчӗ пӗлтернӗ тӑрӑх, июнӗн 1-мӗшӗнче ирхине 8 сехетре, ҫакӑн умӗн перемирри тунине пула, Иракра вӑрҫӑ ӗҫӗсем чаранчӗ.

Июнӗн 2-мӗш. (ТАСС).

Гитлерпа Муссолини тӗл пулса калаҫнӑ

БЕРЛИН, июнӗн 2-мӗш. (ТАСС). Германири информаци бюровӗ ҫапла пӗлтерет: паян Бреннерта Гитлерпа Муссолини тӗл пулса калаҫнӑ. Вӗсем калаҫнӑ ҫӗрте Германи ютҫӗршыв ӗҫӗсен министрӗ Риббентроп тата Итали ютҫӗршыв ӗҫӗсен министрӗ Чиано пулнӑ. Гитлерпа Муссолини политикӑллӑ лару-тӑру ҫинчен темиҫе сехет хушши калаҫнӑ.

Вӑрҫӑ вӑрҫакан державӑсен май уйӑхӗнчи ҫухатӑвӗсем

ЛОНДОН, июнӗн 2-мӗш. (ТАСС). Рейтер агентстви пӗлтернӗ тӑрӑх, вӑрҫӑ вӑрҫакан державӑсен май уйӑхӗнче 665 самолет пӗтнӗ,—вӑл шутран Германипе Италин 518 самолет, Англипе Грецин 147 самолет пӗтнӗ.

* * *

БЕРЛИН, июнӗн 2-мӗш. (ТАСС). Германири информаци бюровӗ пӗлтернӗ тӑрӑх, май уйӑхӗнче Германи самолечӗсем Англин 4 подводнӑй лодкине путарнӑ.

Румынири рабочисемпе служащисен йывӑр пурнӑҫӗ

БУХАРЕСТ, майӑн 31-мӗш. (ТАСС). «Виаца» хаҫат ҫапла пӗлтерет: майӑн 28-мӗшӗнче Бухарестра чугунҫул ҫинче ӗҫлекен машинистсен ассоциацийӗн пухӑвӗ пулнӑ. Ҫак пухура пӗр оратор, ӗҫукҫине хӑпартма кирли ҫинчен каласа, ҫапла кӑтартса панӑ: хӑшпӗр машинистсен тӑранса пурӑнмалӑх та средство ҫук, ҫавӑнпа та вӗсене час-часах выҫӑ ӗҫлеме тивет.

Тепӗр ораторӗ машинистсене тӑранса пурӑнма тата тумтирпе урана тӑхӑнмаллисем туянма та пулин ҫителӗклӗ ӗҫукҫи памалла тума ыйтнӑ. Виҫҫӗмӗш оратор провинцири машинистсен питех те йывӑр пурнӑҫӗ ҫинчен каланӑ.

«Порунка времий» хаҫат ӗҫ министерствине ҫакӑн ҫине кӑтартса парать: телефон обществин ҫыхӑну отделенийӗнче служащисем чӑтма ҫук начар условисенче, вӗсем хушшинче туберкулез чирне вӑйлӑн сарӑлма пулӑшакан условисенче ӗҫлеҫҫӗ.

КӖСКЕН

* Швейцари правительстви 1942 ҫулта 47 миллион франклӑх ҫар снаряженийӗ туянма парламентран кредит ыйтнӑ.

* Майӑн 28-мӗшӗнче Шанхайра ютҫӗршывсен сеттльменчӗпе Франци концессийӗн территорийӗ ҫинчи рис магазинӗсенче ӗҫлекен пӗр пине яхӑн рабочисемпе служащисем забастовка пуҫланӑ. Забастовщиксем ӗҫукҫине хӑпартма тата рис парса пулӑшма ыйтаҫҫӗ. «Коммершл пресс» ятлӑ издательство фирминче ӗҫлекен пин рабочи ытла забастовка тӑваҫҫӗ.

Ютҫӗршывсен сеттльменчӗпе Франци концессийӗн территорийӗ ҫинчи пирӗвӑр тӗртекен виҫӗ фабрикӑра ӗҫлекен 600 ытла рабочи темиҫе эрне хушши забастовка тунӑ хыҫҫӑн ӗҫлеме пуҫланӑ, мӗншӗн тесен вӗсен ӗҫ укҫине хӑпартнӑ тата вӗсене рис парса пулӑшма пуҫланӑ.

Пурҫӑн хурчӗсене пӑхма хатӗр пулӑр

Халӑх хуҫалӑхӗнче пурҫӑн мӗн тери пысӑк вырӑн йышӑнса тӑни пуриншӗн те паллӑ. Пурҫӑнпа пур ҫӗрте те — оборона промышленноҫӗнче те, килти пурнӑҫра та анлӑн усӑ кураҫҫӗ. Пурҫӑнпа кӗпе-тумтир тунӑ ҫӗрте, электротехникӑра, аэроплан ҫунаттисем тата аэростат, дирижабль оболочкисем, парашют тунӑ ҫӗрте усӑ кураҫҫӗ.

Пурҫӑн сӳсӗ технологи тӗлӗшӗнчен уйрӑмӑнах хаклӑ вырӑн йышӑнса тӑрать. Вӑл вӑрӑм, ҫирӗп, ҫӑмӑл, чӑсӑлать, электричество энергине чарать. Пурҫӑн ҫиппи ытти йышши пур ҫипсенчен те ҫирӗпрех.

Ҫавӑнпа та ССР Союзӗн Совнаркомӗпе ВКП(б) Центральнӑй Комитечӗ «Пурҫӑн тӑвас ӗҫе малалла ӳстерсе пымалли мероприятисем ҫинчен» йышӑннӑ постановленире уйрӑмӑнах юман ҫулҫи ҫисе ӳсекен пурҫӑн хурчӗсене пур майпа та ӗрчетессине пурнӑҫа кӗртме хушса хӑварчӗҫ.

Юман ҫулҫипе пурӑнакан пурҫӑн хуртне пирӗн республикӑра ӗрчетме пур майсем те пур. Юлашки виҫӗ ҫул хушшинче туса иртнӗ ӗҫсем колхозсенче пурҫӑн хурчӗсем ӗрчетессине малашне те аталантарса пыма ҫителӗклӗ майсем пуррине кӑтартса пачӗҫ. 1938 ҫулта пурӗ юман ҫулҫипе пурӑнакан пурҫӑн хуртне 3 колхозра ӗрчетнӗ пулсан, иртнӗ ҫулта 10 колхозра ӗрчетсе, пӗр тонна ытла кокон пухса илнӗ, государствӑна памалли плана 105 процент тултарнӑ.

Пурҫӑн хурчӗсем юман ҫулҫипе тӑранса пурӑнаҫҫӗ. Республикӑра пиншер гектар юман вӑрманне пурҫӑн хурчӗсене тӑрантарса усранӑ ӗҫре усӑ курма пулать. Вӑрман ӗрчетекен тата сыхлакан Управлени кӑтартса панӑ тӑрӑх, 15 районра ҫамрӑк хунавлӑ юман вӑрманӗсем 6000 гектара яхӑн шутланаҫҫӗ. Ҫак вӑрманпа усӑ курса, 300 колхозра пурҫӑн хурчӗ ӗрчетме пулать, кашни ҫулах государствӑна 65 тонна ытла кокон (пурҫӑн тумалли сырье) пама пулать.

Кунсӑр пуҫне колхозсенче ӗмӗрлӗх ҫӗрпе усӑ курмалли акт тӑрӑх панӑ хунавлӑ вӑрмансем темиҫе пин гектар шутланаҫҫӗ, вӗсемпе усӑ курсан пурҫӑн хуртне тата ытларах ӗрчетме май пур. Ҫапла вара, ҫамрӑк юманлӑхсемпе тӗрӗс усӑ курса пурҫӑн хурчӗсене ҫитерсен, ку ӗҫе татах та ытларах сарса пыма пултаратпӑр.

Пурҫӑн хурчӗсене ӗрчетесси пысӑк вырӑн йышӑнса тӑнине шута илсе, ВКП(б) Чӑваш Обкомӗпе Чӑваш АССР Совнаркомӗ кӑҫалхи ҫул юман ҫулҫипе пурӑнакан пурҫӑн хурчӗ ӗрчетессине колхозсенче сарса пырас тӗлӗшпе ятарласа постановлени йышӑнчӗҫ. Кӑҫалхи ҫул пурӗ 50 колхозра (9 районра) пурҫӑн хурчӗ ӗрчетмелле.

Пурҫӑн хурчӗсене ҫитерме тытӑнас вӑхӑт нумай юлмарӗ, ҫак кунсенчех, юман ҫулҫи тухма тытӑнсанах, хуртсене ҫитерме пуҫӑнмалла. Анчах та Сӗнтӗр, Ҫӗрпӳ, Шупашкар тата Красноармейски районсенче ку ӗҫе ҫителӗксӗр хатӗрленсе пыраҫҫӗ. ВКП(б) Чӑваш Обкомӗпе Совнарком йышӑннӑ постановлени тӑрӑх вӑрман участокӗсене колхозсем валли майӑн 1-мӗшчен уйӑрса парса вӗсем ҫумне ҫирӗплетмелле. Ҫуртйӗрсем тата инвентарьсем хатӗрлессине апрелӗн 25-мӗшӗнчен кая юлмасӑр туса пӗтермелле пулнӑ. Ҫак асӑннӑ районсенче ҫаксене пурнӑҫа кӗртмен. Ҫӗрпӳ районӗнче «Прожектор» (колхоз председателӗ Ильин юлташ), Шупашкар районӗнче «Чембек», Вӑрмар районӗнче «Парижская Коммуна» колхозсенче пурҫӑн хурчӗ ӗрчетес ӗҫе ҫителӗклӗ хакламанни курӑнать.

Пурҫӑн хурчӗсене пӑхса усрама мӗнле хатӗрленсе пынине колхозсен тепӗр хут тӗрӗслемелле, ҫитменлӗхсене кӗске вӑхӑтрах пӗтермелле.

Чи малтан колхозсенче пурҫӑн хурчӗсене ҫитерсе усрама ҫамрӑк хунавлӑ юман вӑрманӗсем уйӑрса илмелле. СССР Совнаркомӗ 1939 ҫулти июнӗн 9-мӗшӗнче йышӑннӑ постановлени тӑрӑх, колхозсене пурҫӑн хурчӗ ӗрчетме колхоз ҫывӑхӗнчи усӑ курмалли вӑрмансенчен 20—30 гектар таран кашни колхозах тӳлевсӗрех усӑ курма уйӑрса параҫҫӗ. Вӑрмана ярса ҫитермелли юман йывӑҫҫисен ҫӳллӗшӗ 2,5—3 метр пулмалла. Ытлашши ҫӳллӗ ӳссе кайнӑ юман йывӑҫсемпе те пурҫӑн хурчӗсене ярса ҫитерсе усӑ курма пулать. Кун пек йывӑҫсене малашне ҫитерме хатӗрлес майпа вӗсене касса ҫамрӑклатма пулать.

Вӑрман участокӗсене малтанах хатӗрлемелле, уйрӑм клеткӑсене (кварталсене) уйӑрмалла, чиккисене юпасем лартмалла.

Пурҫӑн хурчӗсене ҫителӗклӗ, лайӑх пӑхса усрас тесен колхозсенче халех гренӑсене (пурҫӑн хурчӗн ҫӑмартисене) кӑларма тата малтанхи ӳсӗмри хуртсене пӑхса усрама уйрӑм ҫуртсем хатӗрлемелле. Ҫуртра ӑшӑ, ҫутӑ пулмалла тата таса сывлӑш тытса тӑмалла. 1000 грамм грена кӑларма 25—30 тӑваткӑл метр вырӑн кирлӗ, тухнӑ хуртсене пӑхса ҫитерме 60—80 тӑваткӑл метр ҫурт вырӑнӗ кирлӗ.

Ҫуртне тата ытти тытмалли япаласене халех пӗр литр 40 процентлӑ формалина 9 литр шывпа хутшӑнтарнӑ шӗвекпе дезинфекцилемелле. Гренӑсене хуртсем кӑларма хурас умӗн ҫурта 2—3 кун маларах сӳнтермен извеҫпе шуратмалла. Касса илнӗ юман тураттисене лартса парса, хуртсене ҫитерме ҫителӗклӗ вӑлашкасем е чӳлмексем хатӗрлемелле.

Пурҫӑн хурчӗсене лайӑх пӑхса, пысӑк тухӑҫлӑ кокон пухса илесси бригадӑна тӗрӗс организацилениНчен тата унта ӗҫе лайӑх йӗркеленинчен килет. Пурҫӑн тӑвас тӗлӗшпе ӗҫлекен яланлӑх бригадӑсем (звеносем) тумалла.

Пурҫӑн хурчӗсене ӗрчетес ӗҫре колхозри ҫамрӑксем, комсомолецсем пысӑк пулӑшу пама пултараҫҫӗ. Ку тӗлӗшпе ятарласа ҫамрӑксенчен звеносем тумалла.

Ҫӗрпӳ районӗнчи «Пожанар» колхозри пионерсемпе шкул ачисен — ялхуҫалӑх выставки участникӗсен пурҫӑн хурчӗсене ӗрчетес ӗҫри юпычӗсене ырласа, вӑл ӗҫе ытти шкулсенчи комсомол организацисемпе шкул ачисем хушшинче те анлӑн сармалла, вӗсене пурҫӑн хурчӗсене шефа илес ӗҫе явӑҫтармалла.

Пурҫӑн хурчӗсем ӗрчетес ӗҫе партипе советсен вырӑнти органӗсем тивӗҫлипе хаклани кирлӗ. Ку ӗҫ колхозсен тупӑшне ӳстерес ҫӗрте мӗн тери пысӑк вырӑн йышӑнса тӑнине колхозниксене тӗплӗн ӑнлантарса памалла, колхозсенче пурҫӑн хурчӗсем ӗрчетессине малалла аталантарса пымалла. 1941 ҫул хушшинче юман вӑрманӗсене тӗрӗслесе тухса, Чӑваш республикинчи колхозсенче пурҫӑн хурчӗсем ӗрчетессине малашне те вӑйлатса пыма апат-ҫимӗҫ бази мӗн чухлӗ пуррине палӑртса тухмалла. Партин XVIII съездӗнче Молотов юлташ пурҫӑн тӑвас ӗҫе уйрӑмӑнах вӑйлӑн хӑпартса пымаллине кӑтартса хӑварчӗ. Пурҫӑн тӑвассине малалла сарассине пысӑк вырӑна хурса, ку ӗҫе ялхуҫалӑхӗн малта пыракан отраҫлисен ретне кӑларма пулӗ.

Агроном **Н. КОНДАКОВ.**

Республика уйхирӗсенче

Тӑрӑшса ӗҫлекен комсомолецсем

ИШЛЕЙ. «Красная Чувашия» колхоз ҫуракине чи кӗске срокра тата лайӑх туса иртерчӗ.

Ҫуракинче комсомолецсем активлӑн хутшӑнса ӗҫлерӗҫ. Организацинче 8 комсомолец, вӗсенчен 4-шӗ хӗрсем. К. Портнова тата Д. Михайлова комсомолкӑсем сӳре сӳреленӗ ҫӗрте ӗҫлесе, хӑйсен ӗҫ нормисене ытлашшипех тултарса пычӗҫ. Ҫав вӑхӑтрах вӗсем колхозниксемпе колхозницӑсене партипе правительство кӑларнӑ постановленисемпе тӗнчери лару-тӑру ҫинчен ӑнлантарас тӗлӗшпе тӑрӑшса ӗҫлерӗҫ. Вӗсем хӑйсен бригадинче ҫичшер номер «Вӑйлӑ тырпулшӑн» ятлӑ хаҫат кӑларнӑ. Хаҫата колхозниксем савӑнса вуланӑ, мӗншӗн тесен унта колхозниксен статьисем нумай пулнӑ.

Комсомол организацин секретарӗ П. Осипов юлташ колхозра счетовод пулса ӗҫлет пулин те, ҫураки вӑхӑтӗнче яланах уя тухса хаҫат-журналсем вуласа пачӗ, колхозниксен ӗҫ пахалӑхӗпе интересленчӗ, бригадирсене ӗҫкунӗсене ӗҫкӗнекисем ҫине тӗрӗс ҫырса пыма пулӑшрӗ. СССР Совнаркомӗпе ВКП(б) Центральнӑй Комитечӗ колхозниксене ӗҫшӗн хушса тӳлесси ҫинчен кӑларнӑ постановленине пурнӑҫласа пыма бригадирсене пулӑшса пычӗ.

Ҫавӑн пекех ытти нумай колхозсенчи комсомолецсем те ҫуракинче хӑйсен пархатарлӑ ӗҫӗсене кӑтартрӗҫ.

«Труд» колхозри С. Кудряшовпа Е. Чернов, «Ыраш» колхозри П. Хлебникова, «Красное оточево» колхозри Н. Захаров, «Ударник» колхозри К. Иванова, Н. Захарова, Н. Г. Осипов тата ытти комсомолецсем те суха тунӑ ҫӗрте ӗҫ нормисене 115—130 процент тултарса пынӑ. Карл Маркс ячӗпе тӑракан колхозри комсомолецсем М. Петрова сеяльщик пулса, Е. Антонов, Н. Димитриев вӑрлӑхсене яровизацилесе акас ҫӗрте аван тӗслӗхсем кӑтартнӑ.

А. МИХАЙЛОВ.

Агитаторсем ҫуракинче

СӖНТӖР. Шашкар ялсоветӗнчи «Красный маяк» колхозра ҫуракине тухсассӑнах 1-мӗш бригадӑра хӑшпӗр ҫитменлӗхсем палӑрчӗҫ. Колхозник П. Толстов ӑшӑх сухаласа пынӑ.

Ҫав бригадӑна агитаторсем вӑхӑтра пырса ун пек тума юраманни ҫинчен ӑнлантарса панӑ хыҫҫӑн, бригадӑри ҫитменлӗхсене вӑхӑтрах пӗтернӗ. Колхозри активистсем те ҫуракине пысӑк пахалӑхпа иртерессишӗн тӑрӑшса ӗҫлерӗҫ. В. Пинарин юлташ колхозри тата бригадӑсенчи стена хаҫачӗсене вӑхӑтра кӑларма пулӑшса пычӗ. Вӑл колхозниксем ӗҫленӗ ҫӗре тухса час-часах хаҫатсем вуласа парать, колхозниксене ялхуҫалӑх ӗҫӗсене пысӑк пахалӑхпа иртерме мобилизацилет. Ҫавна пулах ӗнтӗ колхозри 2-мӗш бригадӑри ретлӗ сеялкӑпа акакан И. Леонтьев тата А. Любимова юлташсем тырӑ акнӑ ҫӗрте ӗҫ нормине ытлашшипех тултарса ӗҫлерӗҫ.

«Крестьянская газета» колхозра та стена хаҫачӗсем йӗркеллӗ тухса тӑраҫҫӗ. Бригадӑсенче агитаторсем час-часах калаҫусем туса иртереҫҫӗ. Кунта вулав ҫурт заведующийӗ Н. Давыдов юлташ тӑрӑшса ӗҫлет.

Ҫак колхозра комсомолка А. Цыпкина юлташ ертсе пыракан бригада пӗтӗм лаптӑка ретлӗ сеялкӑпа акса хӑварчӗ. Ҫавӑн пекех П. Швелькин юлташ ертсе пыракан иккӗмӗш бригада та тӑрӑшса ӗҫлет. Анчах ҫак бригадӑсенче учет ҫителӗклӗ мар-ха. Колхоз счетоводӗ И. Волков пӗрремӗш ҫул ӗҫлекен бригадирсене учет ӗҫне йӗркелеме пулӑшмасть.

Г. СОЛОВЬЕВ.

ВКП(б) Сӗнтӗр райкомӗн пропагандисчӗ.

Республикӑсен ӑмӑртӑвӗ

(Майӑн 30-мӗш тӗлне процентпа)

Республикӑсем	Пӗтӗмпе ҫуртрисем акнӑ	Тӗштырӑсемпе пӑрҫа йышши культурӑсем акнӑ
Мари АССР	74,9	87
Мордва АССР	75,1	88,7
Чӑваш АССР	88,3	97,5

ЙОШКАР-ОЛА, июнӗн 3-мӗшӗ. (Телефон тӑрӑх). Мари АСС Республикинчи колхозсем майӑн 30-мӗшне ҫуртри акас плана 74,9 проц. тултарнӑ. Тӗштырӑсемпе пӑрҫа йышши культурӑсене акас плана 87 процент пурнӑҫланӑ. Тӗштырӑсене 11 районра акса пӗтернӗ. Хальхи вӑхӑтра колхозсенче хура тулӑ акаҫҫӗ, пахча-ҫимӗҫсем, ҫӗрулми лартаҫҫӗ, ирхи ҫӗртме сухине сухалаҫҫӗ. Республикӑри Хисеп хӑми ҫине кӗртнӗ малта пыракан колхозсем, тракторнӑй бригадӑсем тата ялхуҫалӑхӗнче малта пыракансем 100 ытла.

БРЫЛЯКОВ.
«Марийская Правда».

* * *

САРАНСК, июнӗн 2-мӗшӗ. (Телеграфпа). Мордва АСС Республикинчи колхозсем улттӑмӗш пилӗккунлӑхра, ҫанталӑк уяр тӑман пулин те, лайӑхрах ӗҫлерӗҫ, иртнӗ пилӗккунлӑхра акнинчен икӗ хут ытларах акнӑ. Ака планне 75,1 процент, тӗштырӑсемпе пӑрҫа йышши культурӑсене акас плана 88,7 процент тултарнӑ. Тӗштырӑсемпе пӑрҫа йышши культурӑсене Зубово-Полянски, Пямбирски, Атяшевски, Ичалковски районсем акса пӗтернӗ. Ку пилӗккунлӑхра Инзарски, Березниковски, Кадошкински, Торбеевски, Ковылкински тата Рыбкински районсем лайӑх ӗҫлерӗҫ.

К. ШЕВЕЛЕВ.
«Красная Мордовия» хаҫат редакторӗ.

Тракторсемпе ҫурхи ӗҫсен планне июнӗн 1-мӗшне мӗн чухлӗ тултарнине кӑтартакан сводка

МТС-сем	Мӗнпур ӗҫсене туса пыни (суха ҫине куҫарса гектарпа)	Ҫурхи ӗҫсене миҫе процент тултарнӑ
Улатӑр	4215	66,9
Элӗк	3503	70,0
Вӑрнар	4588	90,0
Йӗпреҫ	3626	100,7
Ишлей	3364	76,0
Канаш	3900	90,0
Куславкка	2247	45,7
Комсомольски	4058	76,6
Красноармейски	2463	50,2
Хӗрлӗ Чутай	1640	56,5
Кувакино	5656	76,4
Сӗнтӗрвӑрри	1787	85,0
Первомайски	3188	74,1
Пӑрачкав	5200	63,4
Сӗнтӗр	3160	83,1
Вӑрмар	6330	82,2
Ҫӗрпӳ	3273	58,4
Шупашкар	2200	68,0
Чкаловски	5981	119,0
Шӑмӑршӑ	1736	41,3
Шӑхасан	4961	91,0
Ҫӗмӗрле	2088	61,4
Етӗрне	2460	52,3
Елчӗк	5872	73,4
Тӑвай	4600	102,2
Республикипе	92096	74,1

Чӑваш АСС Республикинчи колхозсенче июнӗн 1-мӗшне ирхи ҫӗртме мӗн чухлӗ сухаланине кӑтартакан сводка

Районсем	Гектарпа	Проц-па
Улатӑр	193	3,5
Элӗк	—	—
Вӑрнар	990	16,4
Йӗпреҫ	1024	19,1
Ишлей	793	9,4
Калинински	—	—
Канаш	810	12,2
Куславкка	—	—
Комсомольски	1493	19,8
Красноармейски	891	11,4
Хӗрлӗ Чутай	785	13,2
Кувакино	228	3,7
Сӗнтӗрвӑрри	130	3,5
Октябрьски	606	8,9
Первомайски	291	6,6
Пӑрачкав	420	4,8
Советски	649	9,7
Сӗнтӗр	878	11,6
Вӑрмар	226	2,3
Ҫӗрпӳ	724	7,2
Шупашкар	215	3,5
Чкаловски	629	8,4
Шӑмӑршӑ	151	3,1
Шӑхасан	1367	14,6
Ҫӗмӗрле	454	12,0
Етӗрне	326	6,7
Елчӗк	2064	20,1
Тӑвай	684	9,5
Республикипе	17021	8,9

Ответлӑ редактор **В. Я. ЯКОВЛЕВ.**

РЕДАКЦИ АДРЕСӖ: г. Чебоксары, ул. Володарского, 5, Дом печати. ТЕЛЕФОНСЕМ: редакторӑн — 0—67, редактор заместителӗн — 3—97, редакци секретарӗн — 4—40, пропаганда пайӗн — 4—97, парти пурнӑҫ пайӗн — 7—97, экономика пайӗн — 0—88, ҫырусемпе рабселькорсен пайӗн — 2—30, «Ӗҫхӗрарӑмӗ» журналӑн — 6—23, «Ленин ҫулӗпе» журналӑн — 0—85, издательство конторин — 0—23.

НТ 4062

Гор. Чебоксары, типография № 1 Управления издательств и полиграфии при СНК ЧАССР, Заказ № 293, Ф. б. 58 84 п. л.